

Suvestinė redakcija nuo 2017-04-08 iki 2017-08-31

Istatymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [72-2489](#), i. k. 1041010ISTA0IX-2152

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
TAIKymo
ĮSTATYMAS**

2004 m. balandžio 22 d. Nr. IX-2152
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso patvirtinimas
Šiuo įstatymu Seimas patvirtina Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksą.

2 straipsnis. Geležinkelių transporto kodekso įsigaliojimas
Geležinkelių transporto kodeksas įsigalioja 2004 m. gegužės 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1596](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5704](#) (2011-10-08)

3 straipsnis. Kitų įstatymų ir teisės aktų galiojimas

1. Geležinkelių transporto veiklą reglamentuojantys kiti įstatymai ir teisės aktai, galioję Lietuvos Respublikoje iki Geležinkelių transporto kodekso įsigaliojimo, galioja tiek, kiek neprieštarauja Geležinkelių transporto kodeksui, išskyrus atvejus, kai Kodeksas pirmenybę suteikia kitų įstatymų normoms.

2. Šis straipsnis netaikomas Lietuvos Respublikos dvišaliams ir daugiašaliams susitarimams dėl tarptautinio susisiekimo geležinkeliais.

4 straipsnis. Geležinkelių transporto kodekso taikymas

1. Geležinkelių transporto kodeksas taikomas santykiams, atsirandantiems iš naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra, geležinkelių infrastruktūros valdymo, naudojimo ir disponavimo ja, geležinkelių paslaugų įrenginių valdymo, keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo Lietuvos Respublikos geležinkelių transportu, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis. Kiti Lietuvos Respublikos įstatymai nurodytiems santykiams taikomi tiek, kiek šis Kodeksas nenustato kitaip.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-268](#), 2017-03-30, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05922

2. Neteko galios nuo 2011-10-08.

3. Geležinkelių transporto kodeksas netaikomas siauriesiems geležinkeliams (600 mm ir 750 mm pločio vėžė).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XI-1596](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5704](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-236](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2243](#) (2013-05-07)

4¹ straipsnis. Atsakomybė už Geležinkelių transporto kodekso pažeidimus

Geležinkelių transporto kodeksą pažeidę asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Istatymas papildytas straipsniu:

Nr. [XII-236](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2243](#) (2013-05-07)

5 straipsnis. Teisės aktų pripažinimas netekusiais galios

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksui, netenka galios Lietuvos Respublikos geležinkelio transporto kodeksas (*Žin.*, 1996, Nr. 59-1402; 1998, Nr. 105-2896; 2002, Nr. 74-3143).

6 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, įsigaliojus šiam Įstatymui, peržiūri geležinkelių transporto veiklą reglamentuojančius galiojančius teisės aktus, nustato, ar tikslinga juos pripažinti netekusiais galios, ar keisti, ir, jei reikia, parengia atitinkamų teisės aktų projektus ar juos patvirtina.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

LAIKINAI EINANTIS
RESPUBLIKOS PREZIDENTO PAREIGAS

ARTŪRAS PAULAUSKAS

PATVIRTINTA
2004 m. balandžio 22 d.
įstatymu Nr. IX-2152

LIETUVOS RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO K O D E K S A S

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Kodekso paskirtis

1. Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodeksas nustato geležinkelių transporto veiklos sąlygas, reikalavimus geležinkelių transporto darbuotojams ir reglamentuoja santykius, atsirandančius iš keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo Lietuvos Respublikos geležinkelių transportu.

2. Šio Kodekso nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio Kodekso priede.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

2 straipsnis. Geležinkelių transporto veiklą reglamentuojantys teisės aktai

1. Geležinkelių transporto veiklą reglamentuoja šis Kodeksas, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai ir kiti teisės aktai.

2. Tarptautiniams keleivių ir bagažo, krovinių vežimams šis Kodeksas taikomas tiek, kiek to nereglamentuoja Lietuvos Respublikos dvišaliai ar daugiašaliai susitarimai dėl tarptautinio susisiekimo geležinkeliais.

3 straipsnis. Pagrindinės šio Kodekso sąvokos

1. **Alternatyvus maršrutas** – kitas maršrutas tarp tų pačių išvykimo ir atvykimo vietų, jeigu vieną maršrutą galima pakeisti kitu maršrutu, kad geležinkelio įmonė (vežėjas) galėtų teikti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas.

2. **Bendrasis susitarimas dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo** (toliau – bendrasis susitarimas) – susitarimas, nustatantis šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos įstaigos ir pareiškėjo teises ir pareigas dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo ir užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą ėmimo ilgiau kaip vieną tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpį.

3. **Didelės apimties geležinkelių riedmenų techninė priežiūra** – geležinkelių riedmenų techninės priežiūros darbai, kurie nėra einamieji kasdienės veiklos darbai ir kuriuos atliekant reikia, kad geležinkelių riedmenys nebūtų eksploatuojami.

4. **Europos Sąjungos valstybė narė** – bet kuri Europos Sąjungos valstybė narė arba kita Europos ekonominės erdvės valstybė.

5. **Geležinkelio įmonė (vežėjas)** – licencijuota įmonė (juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens, kitos organizacijos filialas), kurios veikla yra teikti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas ir užtikrinti trauką, taip pat įmonė (juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens, kitos organizacijos filialas), kuri užtikrina tik trauką.

6. **Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencija** – geležinkelio įmonei (vežėjui) išduotas dokumentas, kuriuo pripažįstama jos, kaip geležinkelio įmonės (vežėjo), kompetencija.

7. **Geležinkelio kelias** – inžinerinis statinys, kurį sudaro žemės sankasa, viršutinė kelio konstrukcija (antpilo sluoksnis, pabėgiai, bėgiai) ir kiti inžineriniai įrenginiai.

8. **Geležinkelio kelio sankasa** – grunto statinys, kuris yra pagrindas viršutinei šio kelio konstrukcijai ir kitiems jos elementams.

9. **Geležinkelių infrastruktūra** – geležinkelio keliai, išskyrus geležinkelio kelius, esančius geležinkelių riedmenų techninės priežiūros atlikimo vietose (depuose, cehuose, dirbtuvėse), kiti statiniai, geležinkelių infrastruktūros objektų užimama žemė, įranga ir įrenginiai, būtini geležinkelių transporto eismui organizuoti ir valdyti bei geležinkelių transporto eismo saugai užtikrinti.

10. **Geležinkelių infrastruktūros valdytojas** – juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens, kitos organizacijos filialas ar fizinis asmuo, teisėtu pagrindu valdantis geležinkelių infrastruktūrą.

11. **Geležinkelių linija** – geležinkelio keliai, jungiantys geležinkelio stotis ar geležinkelio stotis ir valstybės sieną.

12. **Geležinkelių paslaugų įrenginio operatorius** – fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens, kitos organizacijos filialas, kurie yra atsakingi už vieno ar daugiau geležinkelių paslaugų įrenginių valdymą arba vienos ar daugiau paslaugų, teikiamų šio Kodekso 30¹ straipsnyje nurodytuose geležinkelių paslaugų įrenginiuose, teikimą geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms.

13. **Geležinkelių paslaugų įrenginys** – įrenginys, įskaitant žemės sklypą, įrangą ir statinį, kuris buvo specialiai paruoštas, kad būtų galima teikti vieną ar daugiau paslaugų, teikiamų šio Kodekso 30¹ straipsnyje nurodytuose įrenginiuose.

14. **Geležinkelių tinklas** – visa geležinkelių infrastruktūra.

15. **Geležinkelių transportas** – ūkio dalis, skirta viešiesiems ir ūkio subjektų poreikiams tenkinti – keleiviams, bagažui ir (ar) kroviniams geležinkeliais vežti, manevruoti ir (ar) važiuoti į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos.

15¹. **Geležinkelių transporto eismo saugos institucija** – susisiekimo ministro įgaliota įstaiga, atsakinga už geležinkelių transporto eismo saugą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

16. **Geležinkelių transporto objektas** – geležinkelių infrastruktūros elementas, keleivių, bagažo ir krovinių terminalas, su juo susijęs statinys ir įrenginys, kuris gali būti atskirtas nuo geležinkelių infrastruktūros kito elemento ir savarankiškai funkcionuoti, taip pat geležinkelių riedmenys.

17. **Geležinkelių transporto veikla** – keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimas geležinkeliais, geležinkelių infrastruktūros valdymas, plėtra ir priežiūra, remontas, taip pat kita veikla, tiesiogiai susijusi su geležinkelių infrastruktūra, keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimu.

18. **Greitasis traukinys** – traukinys, kuris bent dalį geležinkelio kelio važiuoja ne mažesniu kaip 200 km/h greičiu.

19. **Greitbėgis** – papildomas geležinkelio kelio bėgis, kuris klojamas lygiagrečiai su geležinkelio kelio bėgiu ir tam tikru atstumu nuo jo vėžės vidaus pusėje, skirtas geležinkelių riedmenų aširačių skersiniam poslinkiui riboti.

20. **Grįžratis** – ratas su geležinkelio kelio bėgiais geležinkelių riedmenims apgręžti ar paleisti į kitą geležinkelio kelią.

21. **Keleivių, bagažo vežimas geležinkelių transportu** – keleivių, bagažo vežimas traukiniais iš pradinės geležinkelio stoties į galinę geležinkelio stotį.

22. **Keleivių, bagažo vežimo tarptautiniais maršrutais paslauga** – keleivių, bagažo vežimo geležinkelių transportu paslauga, kai traukinys su visais traukinio vagonais kerta mažiausiai vienos Europos Sąjungos valstybės narės sieną, net jeigu traukinys buvo perdarytas, o jo dalys yra skirtingos kilmės ar paskirties, ir kurios pagrindinis tikslas yra vežti keleivius, bagažą tarp geležinkelio stočių, esančių skirtingų valstybių teritorijose.

23. **Keleivių, bagažo vežimo vietiniais maršrutais paslauga** – keleivių, bagažo vežimo geležinkelių transportu paslauga, kai traukinys nekerta Europos Sąjungos valstybės narės sienos.

23¹. **Kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslauga** – keleivių vežimo dviejų transporto rūšių transporto priemonėmis paslauga, kai keleiviai didesnę vietinio maršruto dalį vežami geležinkelių transportu, o likusią šio maršruto dalį – kelių transporto priemonėmis, kai toks vežimas vykdomas vienos keleivių vežimo sutarties pagrindu ir kai traukinys ir kelių transporto priemonė nekerta Europos Sąjungos valstybės narės sienos.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

24. **Kontaktinis geležinkelių tinklas** – įrenginių, skirtų elektros energijai iš traukos pastočių perduoti geležinkelių riedmenims, sistemos dalis.

25. **Konteineris** – daugkartinė standartinė priemonė kroviniams saugiai vežti, pritaikyta mechanizuotai pakrauti ir iškrauti.

26. **Krovinių terminalas** – vieta, kuri skirta įvairiarūšio transporto vienetams perkrauti ir saugoti, kai bent viena transporto rūšis yra geležinkelių transportas.

27. **Krovinių vežimas geležinkelių transportu** – krovinių, įskaitant tuščius vagonus, vežimas traukiniais iš pradinės geležinkelio stoties į galinę geležinkelio stotį.

28. **Krovinių vežimo tarptautiniais maršrutais paslauga** – krovinių vežimo geležinkelių transportu paslauga, kai traukinys su visais traukinio vagonais kerta mažiausiai vienos Europos Sąjungos valstybės narės sieną, net jeigu traukinys buvo perdarytas, o jo dalys yra skirtingos kilmės ar paskirties.

29. **Krovinių vežimo vietiniais maršrutais paslauga** – krovinių vežimo geležinkelių transportu paslauga, kai traukinys nekerta Europos Sąjungos valstybės narės sienos.

30. **Manevravimas** – geležinkelių riedmenų judėjimas formuojant sąstatus geležinkelio stoties keliuose ir privažiuojamuosiuose geležinkelio keliuose, stumiant geležinkelių riedmenis į krovos, tikrinimo, parangos, remonto, stovėjimo vietas ir iš jų į geležinkelio stoties geležinkelio kelius, taip pat traukiant geležinkelių riedmenis į šias vietas ir iš jų.

31. **Minimalusis prieigos paketas** – paslaugos, kurias sudaro prašymų skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus tvarkymas; teisės naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra pagal paskirtus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus, taip pat iešmais, elektros energijos tiekimo įrenginiais traukos srovei užtikrinti tuo atveju, kai yra tokie įrenginiai, suteikimas; traukinių eismo valdymas, kuris apima ir signalizavimą, reguliavimą, traukinių eismo tvarkymą; informacijos apie traukinių judėjimą, taip pat visos kitos informacijos, reikalingos norint pradėti teikti paslaugą arba paslaugai, kuriai buvo skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai, teikti, perdavimas ir teikimas.

32. **Pagrįstas pelnas** – geležinkelių paslaugų įrenginio operatoriaus nuosavo kapitalo grąžos norma, kuri nustatoma atsižvelgiant į riziką, įskaitant pajamų gavimo riziką arba tokios rizikos nebuvimą, ir kuri atitinka susijusių paslaugų, teikiamų atitinkamuose geležinkelių paslaugų įrenginiuose, sektoriaus paskutinių metų pelno normos vidurkį.

33. **Pakrovos gabaritas** – skersinis kontūras (statmenas geležinkelio kelio ašiai), kuriame turi tilpti į atvirus geležinkelių riedmenis pakrautas krovinys (įskaitant pakuotę ir tvirtinimo elementus), geležinkelių riedmenims stovint tiesiame horizontaliame geležinkelio kelyje.

34. **Pareiškęjas** – geležinkelio įmonė (vežėjas), geležinkelio įmonių (vežėjų) tarptautinė grupė, krovinių siuntėjas (gavėjas), ekspeditorius, kuris, norėdamas teikti viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugas arba turėdamas komercinių interesų, pageidauja įsigyti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų.

35. **Perpildyta viešoji geležinkelių infrastruktūra** (toliau – perpildyta infrastruktūra) – infrastruktūra, kurioje negali būti patenkinta visa viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų

paklausa tam tikru metu net ir derinant paraiškas skirti tuos pačius viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus.

36. **Perspektyvi alternatyva** – galimybė naudotis kitais geležinkelių paslaugų įrenginiais, kurie geležinkelio įmonei (vežėjui) yra ekonomiškai priimtini ir kuriais naudodamasi geležinkelio įmonė (vežėjas) gali teikti atitinkamas keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas.

37. **Postovio geležinkelio kelias** – geležinkelio kelias, skirtas geležinkelių riedmenims laikinai (kol bus paskirstyti tarp traukinio reisų) stovėti.

38. **Privažiuojamasis geležinkelio kelias** – fizinių ir juridinių asmenų veiklai vykdyti skirtas geležinkelio kelias, tiesiogiai ar per kitus geležinkelio kelius sujungtas su geležinkelio stotimi.

39. **Tarnybinis traukinių tvarkaraštis** – traukinių ir geležinkelių riedmenų eismo geležinkelių tinkle per laikotarpį, kurį tas tvarkaraštis galioja, planas.

40. **Tarptautinė geležinkelio įmonių (vežėjų) grupė** – bent dviejų skirtingose Europos Sąjungos valstybėse narėse ar kitų Europos ekonominės erdvės susitarimo dalyvių teritorijoje įsikūrusių geležinkelio įmonių (vežėjų) susivienijimas vežti keleivius, bagažą ir (ar) krovinius geležinkelių transportu tarptautiniais maršrutais.

41. **Techninės pagalbos įrenginys** – įrenginys, skirtas geležinkelių transporto katastrofų, geležinkelių transporto eismo įvykių ir geležinkelių transporto riktų padariniams likviduoti.

42. **Tranzitas** – krovinių, kurie neiškraunami ir nepakraunami Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, ar keleivių, kurie neįlaipinami ir neišlaipinami Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, vežimas per Lietuvos Respublikos teritoriją.

43. **Trauka** – lokomotyvų, elektrinių ir dyzelinių traukinių sukuriamą traukiamąją jėgą.

44. **Traukinio linija** – maršrutas, kuriuo traukinys nustatytu laiku gali važiuoti tarp skirtingų geležinkelio stočių ar geležinkelio stoties ir valstybės sienos.

45. **Traukinys** – sudarytas ir sukabintas vagonų sąstatas su vienu ar keliais veikiančiais lokomotyvais, taip pat važiuojantis lokomotyvas ar kiti savaeigiai geležinkelių riedmenys, turintys reikiamus signalus ir numerį.

46. **Užmokestis už minimalųjį prieigos paketą** – geležinkelio įmonių (vežėjų) mokama suma už minimalųjį prieigos paketą, kuris yra būtinas geležinkelio įmonėms (vežėjams), kai jos (jie) teikia keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas.

47. **Viešojo geležinkelių infrastruktūra** – geležinkelių infrastruktūra, skirta viešiesiems ir ūkio subjektų poreikiams tenkinti – keleiviams, bagažui ir (ar) kroviniams vežti, manevruoti ir (ar) važiuoti į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos.

48. **Viešojo keleivių, bagažo vežimo geležinkelių transportu paslauga** – viešiesiems poreikiams tenkinti reikalinga keleivių, bagažo vežimo geležinkelių transportu paslauga.

48¹. **Viešojo kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslauga** – viešiesiems interesams tenkinti reikalinga kombinuotojo keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslauga.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

49. **Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumas** – galimybė traukinių eismo grafike numatyti traukinio linijas, kurios gali būti skirtos geležinkelio įmonei (vežėjui) tam tikroje viešosios geležinkelių infrastruktūros dalyje naudotis tam tikrą laikotarpį.

50. **Viešosios geležinkelių infrastruktūros tinklo nuostatai** (toliau – Tinklo nuostatai) – informacinis leidinys, kuriame aprašyta viešojo geležinkelių infrastruktūra, naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra sąlygos ir procedūros, prieigos prie geležinkelių paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų sąlygos, užmokesčių už minimalųjį prieigos paketą, naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis papildomomis ir pagalbinėmis paslaugomis apskaičiavimo ir mokėjimo, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo tvarka, taip pat kita informacija, reikalinga norint kreiptis dėl šios infrastruktūros pajėgumų skyrimo. Tinklo nuostatų turinio reikalavimai nustatyti Lietuvos

Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) tvirtinamose Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklėse.

51. **Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas** – šio Kodekso 23 straipsnio 1 dalyje nurodyta įmonė, teisėtai valdanti ir prižiūrinti viešąją geležinkelių infrastruktūrą ir teikianti su tuo susijusias paslaugas geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms.

52. Kitos šiame Kodekse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – Civilinis kodeksas), Lietuvos Respublikos transporto veiklos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 913/2010 dėl konkurencingo krovinių vežimo Europos geležinkeliais tinklo (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 913/2010), 2015 m. liepos 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2015/1100 dėl valstybių narių pareigų teikti geležinkelių rinkos stebėjimo ataskaitas (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 2015/1100).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

4 straipsnis. Geležinkelių transporto veiklos principai

Geležinkelių transporto veiklos principai yra šie:

1) nediskriminacinė Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigtų ir saugos sertifikatą įgijusių geležinkelio įmonių (vežėjų) prieiga prie viešosios geležinkelių infrastruktūros, geležinkelių paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

2) sąžininga konkurencija su kitomis transporto šakomis;

3) geležinkelio įmonių (vežėjų) savarankiškumas tvarkant administracinius, ekonominius, buhalterinius ir vidaus kontrolės reikalus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

4¹ straipsnis. Geležinkelių transporto veiklos apskaitai keliami reikalavimai

1. Geležinkelio įmonės (vežėjai) privalo atskirai tvarkyti šioje dalyje nurodytų veiklos rūšių apskaitas, sudaryti atskiras pelno (nuostolių) ataskaitas ir balansus:

1) krovinių vežimo geležinkelių transportu paslaugų teikimo ir su šių paslaugų teikimu susijusios veiklos;

2) keleivių ir bagažo vežimo geležinkelių transportu paslaugų teikimo ir su šių paslaugų teikimu susijusios veiklos.

2. Atskiros pelno (nuostolių) ataskaitos ir balansai skelbiami viešai Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka.

3. Specialūs viešųjų keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugų apskaitos reikalavimai nustatyti 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančiame Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1370/2007) ir šio Kodekso 12 straipsnio 4 dalyje.

4. Specialieji viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo apskaitos reikalavimai nustatyti šio Kodekso 23 straipsnio 2 ir 11 dalyse.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

5. Specialieji geležinkelių paslaugų įrenginių valdymo apskaitos reikalavimai nustatyti šio Kodekso 30² straipsnio 5 dalyje.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

5 straipsnis. Geležinkelių transporto objektų nuosavybė

1. Viešoji geležinkelių infrastruktūra yra Lietuvos valstybės nuosavybė. Viešoji geležinkelių infrastruktūra neprivatizuojama.

2. Kiti geležinkelių transporto objektai nuosavybės teise gali priklausyti Lietuvos valstybei, savivaldybėms, Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių fiziniams ir juridiniams asmenims.

6 straipsnis. Neteko galios nuo 2013-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

6¹ straipsnis. Susitarimų dėl tarptautinio susisiekimo geležinkeliais sudarymo principai

1. Lietuvos Respublikos dvišaliuose ar daugiašaliuose susitarimuose dėl tarptautinio susisiekimo geležinkeliais geležinkelio įmonėms (vežėjams) negali būti ribojama prieiga prie viešosios geležinkelių infrastruktūros, geležinkelių paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų.

2. Vyriausybės įgaliota institucija informuoja Europos Komisiją apie ketinimą pradėti derybas dėl Lietuvos Respublikos dvišalių ar daugiašalių susitarimų dėl tarptautinio susisiekimo geležinkeliais sudarymo ar pakeitimo, prireikus kviečia Europos Komisiją dalyvauti stebėtojo teisėmis sudarant šiuos susitarimus, taip pat praneša Europos Komisijai apie ketinimą sudaryti šiuos susitarimus prieš juos sudarydama.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

ANTRASIS SKIRSNIS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS

7 straipsnis. Geležinkelių transporto viešojo administravimo subjektai

1. Geležinkelių transporto viešąjį administravimą vykdo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) – Vyriausybės įgaliota institucija, šio straipsnio 3 dalyje nurodyta įstaiga ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba.

2. Susisiekimo ministerija formuoja valstybės politiką, taip pat organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą susisiekimo ministrui pavestoje geležinkelių transporto srityje.

3. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos:

1) įgyvendina geležinkelių transporto politiką;

2) prižiūri, kaip juridiniai ir fiziniai asmenys laikosi Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, kitų teisės aktų, reglamentuojančių geležinkelių transporto eismo saugos klausimus, reikalavimų;

3) išduoda geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijas, prižiūri, kaip laikomasi licencijuojamos veiklos sąlygų, prireikus sustabdo ir panaikina šių licencijų galiojimą;

4) išduoda saugos sertifikatus, suteikia įgaliojimus geležinkelių transporto eismo saugos srityje;

5) skiria viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus geležinkelio įmonėms (vežėjams);

6) nustato užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydį, apskaičiuoja konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydį;

7) atlieka eismo saugos institucijos ir kitas šiame Kodekse ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

4. Ryšių reguliavimo tarnyba yra geležinkelių transporto rinkos reguliuotoja (toliau – rinkos reguliuotojas). Ji atlieka Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkos stebėseną, reguliuoja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos įstaigos, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių ir geležinkelio įmonių (vežėjų) santykius ir siekia, kad būtų sudarytos veiksmingos konkurencijos Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje egzistavimo ir plėtros sąlygos, taip pat sąlygos, padedančios užkirsti kelią viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams piktnaudžiauti savo įtaka Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje. Ryšių reguliavimo tarnyba yra Lietuvos Respublikos nacionalinė reguliavimo institucija Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, susijusius su šio Kodekso reguliavimo dalyku, prasme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

7¹ straipsnis. Geležinkelių transporto rinkos reguliavimo pagrindai

1. Rinkos reguliuotojo funkcijos yra šios:

1) savo iniciatyva ar pagal pareiškėjų skundus nagrinėti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, geležinkelio įmonių (vežėjų), institucijų, įstaigų ar organizacijų veiksmus ir (ar) neveikimą, įskaitant pagal kompetenciją priimtus sprendimus dėl teisės naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra, geležinkelių paslaugų įrenginiais ir juose teikiamomis paslaugomis sąlygų geležinkelio įmonėms (vežėjams) apribojimo, Tinklo nuostatų, kuriuos privalo parengti ir paskelbti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, turinio, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo, geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio, taip pat užmokesčių už naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis ir užmokesčių už pagalbines ir papildomas paslaugas dydžių; rinkos reguliuotojas pareiškėjų skundus nagrinėja ir sprendimus dėl jų priima vadovaudamasis Vyriausybės nustatyta tvarka;

2) vykdyti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, prireikus geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių apskaitos atskyrimo priežiūrą;

3) atlikti Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkos stebėseną ir, vadovaujantis Reglamentu (ES) Nr. 2015/1100, teikti Europos Komisijai geležinkelių transporto paslaugų rinkos stebėjimo ataskaitas;

4) bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos institucijomis, Europos Sąjungos valstybių narių rinkos reguliuotojais, pagal kompetenciją dalyvauti tarptautinių organizacijų ir Europos Sąjungos institucijų, komitetų ir grupių veikloje;

5) tvirtinti konsultacijų su keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu paslaugų naudotojų atstovais taisykles;

6) šio Kodekso pagrindu priimti teisės aktus, atlikti kitas šiame Kodekse ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose geležinkelių transporto veiklą, geležinkelių transporto rinkos reguliuotojui nustatytas funkcijas;

7) vykdyti šio Kodekso 25² straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo nustatytų kriterijų, kuriais remiantis yra nustatoma, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai ar jų dalis nenaudojami reguliariai, laikymosi priežiūrą;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

2. Rinkos reguliuotojas, nagrinėdamas pareiškėjų skundus, ne vėliau kaip per 42 dienas nuo dienos, kurią buvo gauta visa atitinkamam skundai nagrinėti reikalinga medžiaga, privalo priimti sprendimą ir apie priimtą sprendimą informuoti pareiškėją ir, jeigu skundas pripažįstamas pagrįstu, imtis veiksmų padėčiai ištaisyti, taip pat reikalauti pakeisti ar panaikinti skundžiamą

sprendimą ar jo dalį ir skirti šio straipsnio 3 dalyje nustatytas sankcijas rinkos reguliuotojo sprendimų nevykdantiems ūkio subjektams. Jeigu pateikiamas skundas dėl atsisakymo skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus arba dėl sąlygų, kuriomis buvo pasiūlyta skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus, rinkos reguliuotojas turi patvirtinti, kad toks skundžiamas sprendimas turi likti nepakeistas, arba pareikalauti, kad jis būtų pakeistas pagal jo nurodymus.

3. Sankcijų skyrimo ūkio subjektams principai:

1) rinkos reguliuotojas ūkio subjektui turi teisę skirti iki 15 000 eurų baudą, o jeigu toks pažeidimas yra trunkamasis arba tęstinis, – iki 1 500 eurų baudą už kiekvieną pažeidimo vykdymo arba tęsimo dieną;

2) jeigu šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytas pažeidimas yra mažareikšmis, rinkos reguliuotojas turi teisę ūkio subjektui skirti įspėjimą;

3) skiriant ūkio subjektui sankciją, atsižvelgiama į pažeidimu padarytos žalos dydį, pažeidimo trukmę, ūkio subjekto atsakomybę lengvinančias ir (ar) sunkinančias aplinkybes;

4) atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektas, padaręs pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms arba padėjo rinkos reguliuotojui tyrimo metu, arba atlygino nuostolius, arba pašalino padarytą žalą;

5) atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektas trukdė rinkos reguliuotojo įgaliotiems pareigūnams atlikti pareigas arba slėpė padarytą pažeidimą, arba tęsė pažeidimą nepaisydamas rinkos reguliuotojo įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus, arba pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį ūkio subjektui jau buvo paskirtos šiame Kodekse numatytos sankcijos;

6) už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena sankcija; sankcijos skyrimas neatleidžia ūkio subjekto, kuriam paskirta sankcija, nuo rinkos reguliuotojo sprendimo, už kurio nevykdymą paskirta sankcija, vykdymo;

7) už pažeidimą, nuo kurio padarymo dienos praėjo daugiau kaip penkeri metai, sankcija negali būti skiriama;

8) sankcijų dydžio nustatymo ir skyrimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Ūkio subjektui paskirtos sankcijos vykdymas:

1) ūkio subjektas rinkos reguliuotojo paskirtą baudą privalo sumokėti į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo rinkos reguliuotojo sprendimo skirti ūkio subjektui sankciją gavimo dienos;

2) jeigu yra rašytinis ūkio subjekto prašymas pratęsti baudos mokėjimo terminą, kadangi jis dėl objektyvių priežasčių negali sumokėti baudos, rinkos reguliuotojas turi teisę baudos mokėjimo terminą pratęsti trimis mėnesiais;

3) ūkio subjekto nesumokėta bauda išieškoma į valstybės biudžetą; rinkos reguliuotojo sprendimas priverstinai išieškoti baudą yra vykdomasis dokumentas, kuris pateikiamas vykdyti antstoliui Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka ne vėliau kaip per vienus metus nuo rinkos reguliuotojo sprendimo skirti ūkio subjektui sankciją priėmimo dienos; šis terminas pratęsiamas tokiam terminui, kokiam buvo atidėtas baudos mokėjimas ir sustabdytas priverstinis baudos išieškojimas.

5. Rinkos reguliuotojo sprendimai ar jų nepriėmimas per nustatytą terminą gali būti skundžiami teismui. Skundo dėl rinkos reguliuotojo sprendimo padavimas teismui nesustabdo šio sprendimo galiojimo, išskyrus atvejus, kai teismas nusprendžia kitaip, ypač tais atvejais, kai rinkos reguliuotojo sprendimo vykdymas sukeltų neproporcingą žalą rinkos reguliuotojo sprendimą apskundusiam asmeniui.

6. Rinkos reguliuotojo teisės:

1) rinkos reguliuotojas turi teisę gauti iš viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, geležinkelio įmonių (vežėjų), šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos įstaigos, institucijų, įstaigų ar organizacijų, kurios sudaro su geležinkelio įmonėmis (vežėjais) šio Kodekso 12 straipsnio 1 dalyje nurodytas viešųjų paslaugų teikimo sutartis, kitų institucijų, įstaigų, organizacijų ir asmenų visą rinkos reguliuotojui, taip pat kitų Europos Sąjungos valstybių narių rinkos reguliuotojams ar Europos Komisijai reikalingą su pavestų uždavinių vykdymu ar funkcijų įgyvendinimu susijusią informaciją, įskaitant ir finansinę informaciją, neatsižvelgiant į šios informacijos konfidencialumą; šiame punkte nurodyti asmenys privalo pateikti rinkos reguliuotojui jo prašomą informaciją per rinkos reguliuotojo nustatytą

protingą, ne ilgesnį kaip 30 dienų terminą, kuris, esant objektyvioms aplinkybėms, rinkos reguliuotojo sprendimu gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 14 dienų; rinkos reguliuotojui teiktinos su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių apskaita susijusios informacijos apimtis nustatoma Vyriausybės patvirtintame tvarkos apraše;

2) rinkos reguliuotojas, vykdydamas specialiųjų viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, prireikus paslaugų įrenginių operatorių ir geležinkelio įmonių (vežėjų) apskaitos atskyrimo reikalavimų vykdymo priežiūrą, gali inicijuoti minėtų asmenų išorės auditą ir (arba) pats atlikti auditą. Išorės auditas inicijuojamas, jeigu rinkos reguliuotojui nepakanka žmogiškųjų išteklių pačiam atlikti auditą.

7. Rinkos reguliuotojo pareigos:

1) rinkos reguliuotojas privalo ne rečiau kaip kartą per dvejus metus konsultuotis su keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu paslaugų naudotojų atstovais, kad būtų atsižvelgiama į jų nuomonę dėl konkurencijos geležinkelių transporto rinkoje;

2) rinkos reguliuotojas privalo savo interneto svetainėje paskelbti savo inicijuoto ir (arba) atlikto viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių, geležinkelio įmonės (vežėjo) audito ataskaitas;

3) rinkos reguliuotojas privalo saugoti atliekant šiame straipsnyje nustatytas funkcijas sužinotas komercines ir profesines paslaptis ir gali jas naudoti tik tiems tikslams, dėl kurių jos buvo pateiktos.

8. Ūkio subjektų komercinių ir profesinių paslapčių apsaugos principai:

1) ūkio subjektai, norėdami, kad jų komercinės ar profesinės paslaptys nebūtų paviešintos arba nebūtų pateiktos tretiesiems asmenims, teikdami dokumentus ar kitą informaciją rinkos reguliuotojui ar sužinoję, kad rinkos reguliuotojas turi dokumentų ar kitos informacijos, sudarančios jų komercinę ar profesinę paslaptį, turi pateikti rinkos reguliuotojui prašymą dėl jų komercinių ar profesinių paslapčių apsaugos (toliau šioje dalyje – prašymas). Prašyme turi būti nurodyta, kurią informaciją rinkos reguliuotojas turėtų laikyti ūkio subjekto komercine ar profesine paslaptimi. Rinkos reguliuotojas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo prašymo gavimo dienos priima sprendimą dėl prašymo arba paprašo patikslinti prašymą pagal šio straipsnio 8 dalies 2 punktą ir apie tai praneša ūkio subjektui;

2) jeigu ūkio subjektas pateikia prašymą, bet nenurodo, kuri konkreti informacija turi būti laikoma ūkio subjekto komercine ar profesine paslaptimi, rinkos reguliuotojas gali įpareigoti prašymą pateikusį ūkio subjektą ne vėliau kaip per 30 dienų patikslinti prašymą nurodant šią informaciją. Rinkos reguliuotojas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo patikslinto prašymo gavimo dienos priima sprendimą dėl prašymo. Jeigu per rinkos reguliuotojo nurodytą terminą ūkio subjektas nenurodo, kuri konkreti informacija turi būti laikoma komercine ar profesine paslaptimi, laikoma, kad ūkio subjektas nėra pateikęs prašymo;

3) jeigu ūkio subjektas nepateikia prašymo, laikoma, kad rinkos reguliuotojo apie ūkio subjektą turima informacija nėra komercinę paslaptį sudaranti informacija;

4) viešinamas ir tretiesiems asmenims gali būti pateikiamas rinkos reguliuotojo parengtas išrašas be ūkio subjekto komercinę ir profesinę paslaptį sudarančios informacijos;

5) už ūkio subjektų komercinių ar profesinių paslapčių atskleidimą rinkos reguliuotojas atsako Civilinio kodekso ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

9. Rinkos reguliuotojo bendradarbiavimo principai:

1) rinkos reguliuotojas bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių institucijomis pagal šių institucijų veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatytą kompetenciją;

2) rinkos reguliuotojas, suderinęs su geležinkelių transporto eismo saugos institucija, patvirtina rinkos reguliuotojo bendradarbiavimo su Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių institucijomis siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui konkurencijai Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje ir geležinkelių transporto eismo saugai tvarkos aprašą, kuriame nustatoma šių institucijų rekomendacijų teikimo viena kitai ir šių institucijų rekomendacijų nagrinėjimo tvarka;

3) rinkos reguliuotojas privalo pateikti Europos Komisijai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių rinkos reguliuotojams informaciją, jeigu šie pagrįstai jos pareikalauja;

4) rinkos reguliuotojas keičiasi su kitų Europos Sąjungos valstybių narių rinkos reguliuotojais informacija apie savo darbą, sprendimų priėmimo principus ir praktiką, atliekamų procedūrų metu sprendžiamus klausimus ir į nacionalinę teisę perkeltų Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo problemas rinkos reguliuotojų bendradarbiavimo susitarimuose nustatyta tvarka.

10. Rinkos reguliuotojo funkcijų finansavimo tvarka:

1) rinkos reguliuotojo funkcijos finansuojamos iš geležinkelio įmonių (vežėjų) mokamų įmokų. Geležinkelio įmonės (vežėjo) įmoka apskaičiuojama pagal šios įmonės (vežėjo) praėjusių metų faktinę darbo Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle apimtį bruto tonkilometrais. Šios įmokos dydis yra 5 eurai už vieną milijoną bruto tonkilometrų;

2) geležinkelio įmonės (vežėjai) iki kiekvienų metų kovo 10 dienos apskaičiuoja ir pateikia rinkos reguliuotojui duomenis apie praėjusių metų faktinę darbo Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle apimtį bruto tonkilometrais; remdamasis šiais duomenimis, rinkos reguliuotojas apskaičiuoja šios dalies 1 punkte nurodytas įmokas ir iki kiekvienų metų kovo 31 dienos informuoja geležinkelio įmones (vežėjus) apie jų kiekvieną ketvirtį mokėtiną įmokų sumą; jeigu informavus geležinkelio įmones (vežėjus) apie jų kiekvieną ketvirtį mokėtinas įmokų sumas duomenys apie faktinę darbo Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle apimtį bruto tonkilometrais pasikeičia, įmokų dydžiai perskaičiuojami ir apie perskaičiuotų įmokų dydžius, susidariusias įmokų permokas ar nepriemokas geležinkelio įmonės (vežėjai) informuojamos (informuojami) ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo patikslintų duomenų apie faktinę darbo Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle apimtį bruto tonkilometrais gavimo dienos;

3) geležinkelio įmonės (vežėjai) privalo pervesti po ketvirtadalį šios dalies 2 punkte nurodytos einamųjų metų įmokos sumos į rinkos reguliuotojo sąskaitą kiekvieną einamųjų metų ketvirtį, bet ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmojo mėnesio paskutinės dienos; perskaičiavus įmokas, įmokų permokos ir nepriemokos įskaičiuojamos į kitą ketvirtį mokėtinas įmokas;

4) geležinkelio įmonėms (vežėjams), laiku nesumokėjusioms (nesumokėjusiems) šios dalies 1 punkte nurodytos įmokos, skaičiuojami 0,05 procento dydžio delspinigiai už kiekvieną mokėjimo termino praleidimo dieną; geležinkelio įmonės (vežėjai), sumokėjusios (sumokėję) delspinigius, neatleidžiamos (neatleidžiami) nuo pareigos sumokėti visą laiku nesumokėtą įmokų sumą;

5) rinkos reguliuotojas pagal šią dalį gautas įmokas privalo įmokėti į valstybės biudžetą ir jas tvarkyti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme nustatyta tvarka;

6) geležinkelio įmonių (vežėjų) sumokėtos įmokos naudojamos tik rinkos reguliuotojo funkcijoms finansuoti.

TAR pastaba. 7¹ straipsnio 10 dalies nuostatos yra taikomos apskaičiuojant ir mokant 2017 metų ir vėlesnių metų geležinkelio įmonių (vežėjų) įmokas.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

8 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-08.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

9 straipsnis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų statyba ir uždarymas (likvidavimas), jų konservavimas

1. Sprendimą dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų uždarymo (likvidavimo), jų užkonservavimo ir naujų objektų statybos priima Vyriausybė.

2. Pasiūlymus dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų uždarymo (likvidavimo), jų konservavimo ir naujų objektų statybos teikia susisiekimo ministras, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar (ir) savivaldybė, kurios teritorijoje yra atitinkamas viešosios geležinkelių infrastruktūros objektas. Teikime turi būti nurodytos objektų statybos ar (ir) uždarymo (likvidavimo), jų konservavimo priežastys, teikiamų pasiūlymų ekonominis, socialinis bei aplinkosauginis pagrindimas.

3. Žemė naujų viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų statybai suteikiama Žemės įstatymo nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencija

1. Keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugų teikimas naudojantis geležinkelių linijomis yra licencijuojamas. Lietuvos Respublikoje galioja bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje išduotos geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos.

2. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencija Lietuvos Respublikoje registruotai įmonei išduodama, jeigu įmonė:

1) atitinka geros reputacijos reikalavimus – įmonė, įmonės dalyviai, nuosavybės teise tiesiogiai arba netiesiogiai valdantys mažiausiai 34 procentus įmonės akcijų (pajų, įnašų ar panašiai), įmonės valdymo organų nariai, vadovai ir jų įgalioti asmenys, kuriems pavesta vadovauti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugų teikimui naudojantis geležinkelių linijomis, neturi neišnykusio arba nepanaikinto teistumo už sunkius ar labai sunkius tyčinius nusikaltimus, taip pat už tyčinius nusikaltimus ekonomikai, verslo tvarkai, finansų sistemai, pakartotinius nusikaltimus asmens socialinėms teisėms, nusikaltimus, susijusius su muitinės procedūrų pažeidimais;

2) atitinka finansinio pajėgumo reikalavimus – įmonės finansinė atskaitomybė visais atžvilgiais teisingai atspindi įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, atitinka teisės aktų, reglamentuojančių finansinę apskaitą ir finansinės atskaitomybės sudarymą, reikalavimus, taip pat Lietuvos Respublikoje taikomus bendruosius apskaitos principus ir įmonė paskutinius 12 mėnesių yra moki; įmonės ekonominį pajėgumą apibūdinantys rodikliai atitinka susisiekimo ministro nustatytas geležinkelio įmonių (vežėjų) ekonominį pajėgumą apibūdinančių rodiklių kritines reikšmes; įmonė neturi mokestinės nepriemokos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), nėra skolinga Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

3) atitinka profesinės kompetencijos reikalavimus – įmonės valdymo struktūra, įmonės darbuotojų žinios ir patirtis užtikrina, kad bus laikomasi geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimų ir licencijuojamos veiklos sąlygų;

4) yra apdrausta šio Kodekso 10¹ straipsnyje nustatytu civilinės atsakomybės draudimu, galiojančiu visą laikotarpį, kurį geležinkelio įmonė (vežėjas) teikia keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas, naudodamasi geležinkelių linijomis.

3. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijas, vadovaudamasi nepriklausomumo, kompetencijos, nešališkumo, operatyvumo principais, išduoda, jų galiojimą sustabdo, galiojimo sustabdymą ir galiojimą panaikina Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos. Dokumentai geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijai gauti gali būti pateikiami per atstumą, elektroninėmis priemonėmis per kontaktinį centrą arba tiesiogiai kreipiantis į Valstybinę geležinkelio inspekciją prie Susisiekimo ministerijos.

4. Išduodama elektroninės formos geležinkelio įmonės (vežėjo) licencija. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą patvirtina įrašas Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viešai skelbiamame Geležinkelio įmonių (vežėjų) licencijų turėtojų sąrašė. Geležinkelio įmonės (vežėjo) pageidavimu Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos išduoda pažymą, patvirtinančią, kad geležinkelio įmonei (vežėjui) išduota geležinkelio įmonės (vežėjo) licencija. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos išduodamos neterminuotam laikui.

5. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencija turi būti išduota ne vėliau kaip per 30 dienų nuo visų geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijai išduoti reikiamų dokumentų gavimo.

6. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos, nustačiusi, kad įmonė, pageidaujanti gauti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, pateikė ne visus reikiamus dokumentus, dokumentuose yra klaidingų ir (ar) netikslių duomenų, apie nustatytus trūkumus per 5 dienas nuo prašymo išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją ir pridedamų dokumentų gavimo dienos kartu su pranešimu, kad prašymas išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją ir pridedami dokumentai yra gauti, informuoja įmonę ir nustato 30 dienų terminą trūkumams pašalinti. Jeigu įmonė, pageidaujanti gauti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, per nustatytą laiką nepašalina nustatytų trūkumų ir (ar) nepateikia reikalaujamų dokumentų, Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos ne vėliau kaip per 5 dienas pasibaigus terminui pašalinti nustatytus

trūkumus ir (ar) pateikti reikalaujamus dokumentus priima sprendimą prašymą išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją palikti nenagrinėtą ir per 5 dienas nuo šio sprendimo priėmimo apie tai informuoja įmonę, pageidaujančią gauti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją. Įmonė, kuri pakartotinai pateikia prašymą išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, gali neteikti dokumentų, kurie jau buvo pateikti pirmą kartą prašant išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, jeigu nepasikeitė pateiktuose dokumentuose nurodyta informacija. Tuo atveju, kai pateikiami visi reikalaujami dokumentai ar per nustatytą terminą pateikiami trūkstami dokumentai, Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos apie tai per 5 dienas nuo šių dokumentų gavimo informuoja įmonę, pageidaujančią gauti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją. Šioje dalyje nurodyta informacija įmonei, pageidaujančiai gauti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, pateikiama tokiu būdu, koku pateiktas prašymas išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, išskyrus atvejus, kai prašyme išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją nurodytas kitoks informacijos gavimo būdas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

7. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos priima sprendimą neišduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos, jeigu įmonė, kuri pageidauja gauti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją, neatitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų. Sprendime neišduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos privalo būti nurodytos tokio sprendimo priežastys.

8. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijuojamos veiklos sąlygos:

1) draudžiama savo vardu įgalioti kitas įmones vykdyti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijoje nurodytą veiklą;

2) vykdydama licencijuojamą veiklą geležinkelio įmonė (vežėjas) turi atitikti šio straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

9. Geležinkelio įmonės (vežėjo) teisės ir pareigos:

1) pateikti prašymą panaikinti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą;

2) pateikti prašymą sustabdyti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą, jeigu geležinkelio įmonė (vežėjas) neketina vykdyti licencijuojamos veiklos ilgiau kaip 6 mėnesius arba neketina pradėti vykdyti licencijuojamos veiklos per 6 mėnesius nuo geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos išdavimo dienos;

3) teisės aktų nustatyta tvarka apskusti sprendimus dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimo sustabdymo, galiojimo panaikinimo, atsisakymo išduoti ar pakeisti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją;

4) geležinkelio įmonė (vežėjas) per 10 dienų nuo geležinkelio įmonės (vežėjo) pavadinimo, teisinės formos arba buveinės adreso pasikeitimo turi apie tai pranešti Valstybinei geležinkelio inspekcijai prie Susisiekimo ministerijos ir pateikti prašymą pakeisti turimą licenciją;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

5) geležinkelio įmonė (vežėjas) ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo geležinkelio įmonės (vežėjo) apdraudimo šio Kodekso 10¹ straipsnyje nustatyto civilinės atsakomybės draudimu turi apie tai pranešti Valstybinei geležinkelio inspekcijai prie Susisiekimo ministerijos ir pateikti tai patvirtinančių dokumentų kopijas;

6) susijungus įmonėms arba įsigijus naują įmonę, pasikeitus geležinkelio įmonės (vežėjo) valdymo organų nariui ar nariams, vadovui ar jo įgaliotiems asmenims, kuriems pavesta vadovauti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo geležinkelių transportu veiklai, taip pat kai dalyvaujanti reorganizavime įmonė nepasibaigia, bet pasikeičia geležinkelio įmonės (vežėjo) dalyviai, nuosavybės teise tiesiogiai arba netiesiogiai valdantys mažiausiai 34 procentus įmonės akcijų (pajų, įnašų ir panašiai), geležinkelio įmonė (vežėjas) per 10 dienų atitinkamai nuo geležinkelio įmonės (vežėjo) reorganizavimo pabaigos, valdymo organų narių, vadovo ar jo įgaliotų asmenų pasikeitimo turi apie tai pranešti Valstybinei geležinkelio inspekcijai prie Susisiekimo ministerijos ir pateikti šiame punkte nurodytų asmenų atitiktį šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytiems reikalavimams patvirtinančių dokumentų kopijas, jeigu tokie dokumentai nebuvo pateikti kartu su prašymu išduoti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją;

Straipsnio punkto pakeitimai:

7) geležinkelio įmonė (vežėjas), ketinanti pakeisti arba išplėsti licencijuojamą veiklą, nurodytą geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijoje, per 10 dienų nuo sprendimo pakeisti arba išplėsti licencijuojamą veiklą priėmimo turi apie tai pranešti Valstybinei geležinkelio inspekcijai prie Susisiekimo ministerijos ir pateikti prašymą pakeisti turimą licenciją, taip pat geležinkelio įmonės (vežėjo) atitiktį šio straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams patvirtinančių dokumentų kopijas, jeigu ji tokių dokumentų nebuvo pateikusi kartu su prašymu išduoti turimą geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją;

8) sudaryti sąlygas Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos darbuotojams tikrinti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugų teikimą naudojantis geležinkelių linijomis ir pateiktą informaciją, susijusią su licencijuojama veikla.

10. Geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijuojamos veiklos priežiūrą atlieka Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos Viešojo administravimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos priima sprendimą sustabdyti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą, jeigu:

1) geležinkelio įmonė (vežėjas) pateikia prašymą sustabdyti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą, kadangi geležinkelio įmonė (vežėjas) neketina vykdyti licencijuojamos veiklos ilgiau kaip 6 mėnesius arba neketina pradėti vykdyti licencijuojamos veiklos per 6 mėnesius nuo geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos išdavimo dienos;

2) per Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos nustatytą terminą nepašalinami licencijuojamos veiklos sąlygų, nurodytų šio straipsnio 8 dalyje, pažeidimai, dėl kurių geležinkelio įmonė (vežėjas) įspėta Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka;

3) paaiškėja, kad geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijai gauti pateikti klaidingi duomenys ir geležinkelio įmonė (vežėjas) per Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos nustatytą terminą nepateikia ištaisytų ar tikrovę atitinkančių dokumentų.

12. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos priima sprendimą panaikinti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimo sustabdymą, kai geležinkelio įmonė (vežėjas) pateikia dokumentus, įrodančius, kad pažeidimai ar priežastys, dėl kurių geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimas sustabdytas, yra pašalinti.

13. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos priima sprendimą panaikinti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą, kai:

1) geležinkelio įmonė (vežėjas) pateikia prašymą panaikinti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą;

2) per Valstybinės geležinkelio inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos nustatytą laiką nepašalinamos priežastys ar pažeidimai, dėl kurių sustabdytas geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimas;

3) paaiškėja, kad geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijai gauti pateikti suklastoti dokumentai;

4) geležinkelio įmonė (vežėjas), kurios licencijos galiojimas sustabdytas, vykdo geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijoje nurodytą veiklą;

5) geležinkelio įmonei (vežėjui) pradėta bankroto procedūra (jeigu Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos yra įsitikinusi, kad per pagrįstą laikotarpį pertvarkyti geležinkelio įmonę (vežėją) finansiškai nėra realios galimybės);

6) geležinkelio įmonė (vežėjas) likviduojama;

7) geležinkelio įmonė (vežėjas) nevykdo licencijuojamos veiklos ilgiau kaip pastaruosius 6 mėnesius arba nepradėjo vykdyti licencijuojamos veiklos per 6 mėnesius nuo geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos išdavimo dienos ir nepateikė Valstybinei geležinkelio inspekcijai prie Susisiekimo ministerijos prašymo sustabdyti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimą;

8) geležinkelio įmonė (vežėjas) pakartotinai per kalendorinius metus pažeidžia licencijuojamos veiklos sąlygas ir dėl šių pažeidimų sukeliamas pavojus žmonių sveikatai, gyvybei ar padaroma didelė žala asmenų turiniams interesams ir nėra atsakomybė lengvinančių aplinkybių.

14. Nustačiusi šio straipsnio 11 dalyje nurodytų reikalavimų nesilaikymo ar netinkamo taikymo faktą, kurį atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir veiksnius galima vertinti kaip

mažareikšmį, Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos turi teisę priimti sprendimą nestabdyti geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimo, o pareikšti geležinkelio įmonei (vežėjui) žodinę pastabą arba pateikti rašytinį nurodymą ir nustatyti protingą terminą pažeidimams pašalinti. Šis terminas, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, gali būti pratęstas. Mažareikšmis teisės aktų reikalavimų pažeidimas suprantamas kaip veika, pažeidžianti teisės aktų reikalavimus, kurių pažeidimas nepadarė žalos viešajam interesui ar žmonių sveikatai, gyvybei ir kitiems šio Kodekso saugomiems interesams, arba tokia žala labai nedidelė.

15. Reikalavimai, susiję su geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos išdavimu, pakeitimu, atsisakymu išduoti licenciją, geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos galiojimo sustabdymu, galiojimo sustabdymo panaikinimu, galiojimo panaikinimu, licencijuojamos veiklos sąlygų laikymusi, įgyvendinimo tvarka nustatomi Geležinkelio įmonių (vežėjų) licencijavimo taisyklėse, kurias tvirtina Vyriausybė.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

10¹ straipsnis. Privalomasis civilinės atsakomybės draudimas

1. Geležinkelio įmonių (vežėjų) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių civilinė atsakomybė privalo būti draudžiama privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu, kurio objektas yra draudėjo turtiniai interesai, susiję su draudėjo civiline atsakomybe trečiajam asmeniui už žalą, atsiradusią dėl draudėjo vykdomos keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais Europos Sąjungos teritorijoje ir (ar) geležinkelių riedmenų naudojimo viešojoje geležinkelių infrastruktūroje veiklos.

2. Minimali geležinkelio įmonės (vežėjo) privalomojo civilinės atsakomybės draudimo suma turi būti 290 000 eurų vienam draudžiamajam įvykiui ir 725 000 eurų visiems draudžiamiesiems įvykiams per metus.

3. Minimali šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės privalomojo civilinės atsakomybės draudimo suma turi būti 58 000 eurų vienam draudžiamajam įvykiui ir 145 000 eurų visiems draudžiamiesiems įvykiams per metus.

4. Draudžiamasis įvykis yra geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių civilinės atsakomybės atsiradimas dėl draudimo sutarties galiojimo metu geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių vykdytos keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais Europos Sąjungos teritorijoje ar geležinkelių riedmenų naudojimo viešojoje geležinkelių infrastruktūroje veiklos pasekmių, net jeigu šios pasekmės atsirado pasibaigus draudimo sutarčiai, jeigu draudėjui ar draudikui pareikštas reikalavimas atlyginti žalą atitinka visas šias sąlygas:

1) yra pateiktas kaip rašytinė pretenzija arba ieškinys;

2) yra pareikštas draudimo sutarties galiojimo metu ir draudimo sutarties šalių nustatytu laikotarpiu, ne trumpesniu negu vieni metai nuo draudimo sutarties pabaigos;

3) yra pareikštas dėl žalos, kuri atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) vykdomos keleivių, bagažo vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais Europos Sąjungos teritorijoje veiklos ir (ar) geležinkelio įmonės (vežėjo) vykdomos krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais Europos Sąjungos teritorijoje veiklos ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių vykdomos geležinkelių riedmenų naudojimo viešojoje geležinkelių infrastruktūroje veiklos.

5. Vienu draudžiamuoju įvykiu laikomas įvykis, kai geležinkelio įmonė (vežėjas) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės tais pačiais neteisėtais veiksmais padarė žalą, neatsižvelgiant į tai, kad dėl tokio įvykio buvo padaryta žalos daugiau negu vienam nukentėjusiam trečiajam asmeniui. Jeigu žalos padarymo momento neįmanoma nustatyti, laikoma, kad žala padaryta tuo momentu, kai geležinkelio įmonei (vežėjui) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms ar draudikui buvo pareikštas pirmasis reikalavimas atlyginti žalą.

6. Jeigu trečiajam asmeniui dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) vykdomos keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais Europos Sąjungos teritorijoje ar šio

Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių vykdomos geležinkelių riedmenų naudojimo viešojoje geležinkelių infrastruktūroje veiklos padaryta žala padidėjo po to, kai trečiasis asmuo pareiškė draudėjui ar draudikui šio straipsnio 4 dalyje nustatytas sąlygas atitinkantį reikalavimą, vėlesnis reikalavimo atlyginti padidėjusią žalą pateikimas yra draudžiamasis įvykis, jeigu jis pateiktas nepažeidžiant Civilinio kodekso 1.125 straipsnio 8 dalyje nustatyto ieškinio senaties termino.

7. Draudikas yra atleidžiamas nuo išmokos mokėjimo, jeigu:

1) žala atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių ir (ar) trečiųjų asmenų veiksmų siekiant neteisėtai gauti draudimo išmoką;

2) žala atsirado dėl kitos geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių veiklos, nesusijusios su keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimu vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais ar geležinkelių riedmenų naudojimu;

3) atsirado finansinė žala, kuri nėra susijusi su žalos padarymu trečiojo asmens turtui, sveikatai, gyvybei ir (ar) neatsirado kaip žalos nukentėjusio trečiojo asmens turtui, sveikatai, gyvybei pasekmė;

4) žala atsirado dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo ar netinkamo įvykdymo;

5) žala atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių tyčinės veikos, išskyrus socialiai vertingus tyčinius veiksmus (būtinąją gintį, pilietinės pareigos atlikimą ir kita);

6) žalą patiria geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių darbuotojas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga;

7) žala atsirado dėl žemės drebėjimo, potvynio, kitos stichinės nelaimės, karo veiksmų, teroristinių išpuolių, esant branduolinės energijos poveikiui ar nepaprastajai padėčiai;

8) žala atsirado dėl oro, vandens, žemės užteršimo, atsitikusio dėl nestaigaus ir tikėto įvykio, kurio priežastis yra lėtas ar laipsniškas veiksnys arba pasikartojantys įvykiai;

9) žala atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) krovinių vežimo tam nepritaikytais geležinkelių riedmenimis arba geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių naudojamų geležinkelių riedmenų gedimų ar defektų, jeigu jie buvo nustatyti atitinkamuose dokumentuose iki žalą sukėlusio įvykio ir jeigu geležinkelio įmonė (vežėjas) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės ar jos atstovai apie šiuos gedimus ar defektus žinojo;

10) žala atsirado dėl teisės aktuose nustatytų pavojingųjų krovinių vežimo geležinkelių transportu reikalavimų pažeidimų;

11) žala atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių darbuotojo veiksmų, padarytų apsvaigus nuo alkoholio, narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų;

12) žala atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių veiklos geležinkelio keliais, kuriais geležinkelių transporto eismas draudžiamas, vykdymo;

13) žala atsirado dėl šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių vežamų krovinių netekimo, dingimo ar sunaikinimo.

8. Privalomojo civilinės atsakomybės draudimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos.

TAR pastaba. 10¹ straipsnis netaikomas draudimo sutartims, sudarytoms iki 2015-11-01.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. XII-235, 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. 46-2242 (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

11 straipsnis. Saugos sertifikavimas ir įgaliojimai geležinkelių transporto eismo saugos srityje

1. Geležinkelio įmonės (vežėjai) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės, pageidaujanti naudotis geležinkelių infrastruktūra, privalo turėti saugos sertifikatą. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai, prieš pradėdami naudoti geležinkelių infrastruktūrą, privalo gauti įgaliojimus geležinkelių transporto eismo saugos srityje.

2. Saugos sertifikato paskirtis – įrodyti, kad, siekdama kontroliuoti riziką, teikti saugias keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas geležinkelių tinkle ir (ar) saugiai naudotis geležinkelių infrastruktūra, įmonė parengė savo eismo saugos valdymo sistemą ir laikosi Europos Sąjungos techninės sąveikos specifikacijų, kituose Europos Sąjungos teisės aktuose, nacionalinėse eismo saugos ir posistemių techninėse taisyklėse nustatytų reikalavimų.

3. Saugos sertifikatą sudaro:

1) liudijimas, patvirtinantis, kad geležinkelio įmonė (vežėjas) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodyta įmonė turi eismo saugos valdymo sistemą, atitinkančią Europos Sąjungos reikalavimus, nurodytus Geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme. Ši saugos sertifikato dalis, išduota geležinkelio įmonei (vežėjui) Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, galioja Lietuvos Respublikoje keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugai, kuriai išduotas liudijimas, teikti, o išduota šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytai įmonei – Lietuvos Respublikoje;

2) liudijimas, patvirtinantis, kad geležinkelio įmonė (vežėjas), teikianti keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas geležinkelių tinkle, ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodyta įmonė, kuri naudoja geležinkelių infrastruktūrą, atitinka nustatytus geležinkelių transporto eismo saugos ir sąveikos reikalavimus. Geležinkelio įmonė (vežėjas) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodyta įmonė atitinka šiame punkte nurodytus reikalavimus, jeigu jos laikosi Europos Sąjungos techninės sąveikos specifikacijų, nacionalinių eismo saugos taisyklių, posistemių techninių taisyklių ir geležinkelio įmonės (vežėjo) darbuotojų kvalifikacija atitinka teisės aktų reikalavimus, o geležinkelių riedmenys atitinka techninius, eksploatacinius ir geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimus. Ši saugos sertifikato dalis išduodama ir galioja tik saugos sertifikate nurodytoje Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros dalyje.

4. Įgaliojimai geležinkelių transporto eismo saugos srityje patvirtina, kad:

1) geležinkelių infrastruktūros valdytojas turi eismo saugos valdymo sistemą, atitinkančią Geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme nustatytus reikalavimus;

2) geležinkelių infrastruktūros valdytojas atitinka nustatytus geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimus. Geležinkelių infrastruktūros valdytojas laikosi šiame punkte nurodytų reikalavimų, jeigu jis užtikrina saugų geležinkelių infrastruktūros projektavimą, valdymą, priežiūrą ir naudojimą bei traukinių eismo valdymą ir organizavimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

5. Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos priima sprendimus:

1) dėl saugos sertifikatų, nurodytų šio straipsnio 3 dalyje, išdavimo Lietuvos Respublikoje registruotoms geležinkelio įmonėms (vežėjams), taip pat įmonėms, nurodytoms šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje, šių sertifikatų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo, atnaujinimo, papildymo ir pakeitimo;

2) dėl saugos sertifikatų liudijimų, nurodytų šio straipsnio 3 dalies 2 punkte, išdavimo kitų Europos Sąjungos valstybių narių geležinkelio įmonėms (vežėjams), šių liudijimų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo, atnaujinimo, papildymo ir pakeitimo;

3) dėl įgaliojimų geležinkelių transporto eismo saugos srityje suteikimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo, atnaujinimo ir pakeitimo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

6. Saugos sertifikatų ir įgaliojimų geležinkelių transporto eismo saugos srityje išdavimo ir suteikimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo, atnaujinimo, papildymo ir pakeitimo tvarką nustato susisiekimo ministras.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)
Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)
Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

12 straipsnis. Viešųjų keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugų teikimas

1. Vyriausybės įgaliota institucija nustato viešųjų keleivių vežimo geležinkelių transportu paslaugų (toliau – viešosios paslaugos) poreikį Lietuvos Respublikoje ir užtikrina jų teikimą, sudarydama viešųjų paslaugų teikimo sutartis su geležinkelio įmonėmis (vežėjais).

2. Viešųjų paslaugų teikimo sutarčių turinį, trukmę, jų sudarymo sąlygas ir tvarką, geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolių, patirtų teikiant viešąsias paslaugas, kompensavimo tvarka nustatyta Reglamente (EB) Nr. 1370/2007.

3. Vyriausybės įgaliota institucija geležinkelio įmonę (vežėją) viešosioms paslaugoms teikti parenka konkurso būdu, vadovaudamasi Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 3, 4, 5 straipsniais arba tiesiogiai sudarydama viešųjų paslaugų teikimo sutartis pagal Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 5 straipsnyje nurodytas sąlygas.

4. Geležinkelio įmonės (vežėjo) nuostolių, patirtų teikiant viešąsias paslaugas, kompensacijos apskaičiavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija pagal Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 priedo taisykles.

5. Valstybės lėšos, skirtos geležinkelio įmonei (vežėjui) viešosioms paslaugoms teikti, turi būti apskaitomos atskirai ir negali būti naudojamos kitai veiklai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)
Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

13 straipsnis. Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registras

1. Geležinkelių riedmenys registruojami ir duomenys apie geležinkelių riedmenis, jų naudotojus, asmenis, atsakingus už geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą, tvarkomi Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registre įstatymų, Vyriausybės patvirtintų Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registro nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registro tvarkytojui duomenis apie geležinkelių riedmenis teikia geležinkelių riedmenų naudotojai Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registro nuostatų nustatyta tvarka.

3. Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registras yra valstybės registras. Lietuvos Respublikos geležinkelių riedmenų registro valdytoja yra Susisiekimo ministerija, o šio registro tvarkytoją skiria Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)
Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)
Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

TREČIASIS SKIRSNIS GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪRA

14 straipsnis. Geležinkelių infrastruktūros objektai

Geležinkelių infrastruktūros objektai yra šie:

1) žemės sklypas, kuriame yra bet kuris kitas šio straipsnio 2–10 punktuose nurodytas geležinkelių infrastruktūros objektas;

2) geležinkelio kelias ir geležinkelio kelio pagrindas, sankasos ir pylimai, iškasos, drenažo kanalai ir tranšėjos, mūrinės tranšėjos, pralaidos, sutvirtinimo sienos, apsauginiai želdiniai, peronai ir prekių platformos keleivių geležinkelio stotyse ir krovinių terminaluose; pėsčiųjų takai, geležinkelio kelių aptvėrimų sienos, tvoros, aptvarai, priešgaisrinės juostos, šildymo prietaisai, bėgių sankirtos, užtvaros nuo sniego;

3) inžineriniai statiniai: tiltai, pralaidos ir kiti viadukai, tuneliai, dengtos iškasos ir kitos pravažiuoti po geležinkelio sankasomis skirtos vietos, nuo griūčių ir krentančių akmenų apsaugantys statiniai ir kiti panašaus pobūdžio inžineriniai statiniai;

4) pervažos, taip pat kelių eismo saugą užtikrinanti įranga;

5) bėgiai, bėgiai su įpjovomis ir gretbėgiai, pabėgiai ir išilginiai pabėgiai, smulkieji geležinkelio kelio tvirtinimo elementai, balastas, taip pat akmenų skalda ir smėlis, iešmai, bėgių sankirtos, grįžračiai ir kilnojamosios platformos (išskyrus platformas, skirtas išimtinai lokomotyvams), taip pat kiti panašaus pobūdžio įrenginiai;

6) automobilių keliai ir pėsčiųjų takai, skirti automobiliams privažiuoti ar keleiviams prieiti prie geležinkelio kelių;

7) saugos, signalizacijos ir telekomunikacijų įrenginiai atviraime geležinkelio kelyje, sumontuoti geležinkelio stotyse, taip pat signalizacijai ir telekomunikacijoms reikalingos elektros srovės gamybos, transformavimo ir skirstymo įrenginiai, šiems įrenginiams skirti pastatai, stabdikliai;

8) apšvietimo įrenginiai, sumontuoti siekiant užtikrinti geležinkelių transporto eismo saugą;

9) elektros energijos transformavimo ir perdavimo įrenginiai, būtini traukai užtikrinti: pastotės, energijos tiekimo kabeliai, nutiesti tarp pastočių ir kontaktinių laidų, kontaktinis geležinkelių tinklas ir atramos, trečiasis bėgis su atramomis;

10) geležinkelių infrastruktūros valdytojo naudojami įrenginiai, skirti transporto mokesčiams surinkti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

15 straipsnis. Geležinkelių linijų skirstymas pagal reikšmę

1. Geležinkelių linijos, atsižvelgiant į traukinių eismo intensyvumą, geopolitinę, socialinę ir ekonominę jų reikšmę, skirstomos į valstybinės reikšmės magistralines geležinkelių linijas ir regioninės reikšmės geležinkelių linijas.

2. Valstybinės reikšmės magistralinės geležinkelių linijos yra į tarptautinių geležinkelių linijų tinklą įtrauktos geležinkelių linijos ir kitos reikšmingos šalies ūkiui linijos, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė.

3. Regioninės reikšmės geležinkelių linijos yra geležinkelių linijos, skirtos susisiekimui tarp atskirų miestų (gyvenviečių), kurių sąrašą tvirtina susisiekimo ministras.

16 straipsnis. Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros registras

1. Geležinkelių infrastruktūra registruojama bei duomenys apie geležinkelių infrastruktūrą ir registro duomenų teikėjus tvarkomi Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros registre įstatymų, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro patvirtintų Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros registro nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros registro duomenų teikėjai nurodyti Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros registro nuostatuose.

3. Lietuvos Respublikos geležinkelių infrastruktūros registro valdytoja yra Susisiekimo ministerija. Registro tvarkytojo funkcijas atlieka Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

17 straipsnis. Geležinkelio stotis

1. Geležinkelio stotį sudaro geležinkelio kelių, pastatų, statinių ir įrenginių kompleksas, užimantis tam tikrą žemės sklypą ir skirtas traukiniams priimti, skirstyti, formuoti, praleisti ir išleisti, keleiviams, bagažo ar krovinių siuntėjams (gavėjams) aptarnauti.

2. Kiekviena geležinkelio stotis turi Vyriausybės suteiktą pavadinimą.

3. Reikalavimai geležinkelio stotims nustatomi Techninio geležinkelių naudojimo nuostatuose. Šiuos nuostatus tvirtina susisiekimo ministras.

18 straipsnis. Susisiekimas su geležinkelio stotimi

1. Geležinkelio stotis turi turėti susisiekimą su miestu (gyvenvieta).

2. Statiniai ir įrenginiai geležinkelio stotyje turi būti išdėstyti taip, kad būtų saugu ir patogu juos pasiekti keleiviams bei privažiuoti automobilių transportui.

19 straipsnis. Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonos

1. Geležinkelio keliams ir jų įrenginiams yra nustatomos apsaugos zonos, kurios skirstomos į viešosios geležinkelių infrastruktūros kelių ir jų įrenginių apsaugos, privažiuojamųjų geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos bei geležinkelio želdinių apsaugos zonas.

2. Geležinkelio kelius ir įrenginius prižiūrinčios įmonės techniniai darbuotojai ir jų įgalioti asmenys turi teisę laisvai vaikščioti šių kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje, atlikti remonto, statybos ar kitus darbus, susijusius su geležinkelių transporto objektų naudojimu, važinėti, kasti žemę, kirsti medžius ir krūmus, tiesti vamzdynus, kabelius, oro elektros ir ryšių linijas. Apie tai ši įmonė turi informuoti žemės savininkus ar naudotojus ir įstatymų nustatyta tvarka atlyginti jiems padarytus nuostolius. Likviduojant geležinkelių transporto katastrofas, eismo įvykius, riktus ir jų padarinius arba siekiant jų išvengti, leidžiama privažiuoti prie geležinkelių transporto objektų taip, kaip reikia pagal situaciją, o padaryti nuostoliai atlyginami įstatymų nustatyta tvarka. Tais atvejais, kai medžiai, jų grupės, krūmai auga miško paskirties žemėje, miško naudotojai, kitais atvejais – geležinkelių infrastruktūros valdytojai turi užtikrinti, kad medžiai, jų grupės, krūmai nekeltų pavojaus geležinkelių transporto eismo saugai, priešingu atveju tokie medžiai, jų grupės, krūmai kertami, genimi susisiekimu ministro nustatyta tvarka, o nuostoliai atlyginami įstatymų nustatyta tvarka. Medžių ir krūmų pripažinimo keliančiais pavojų geležinkelių transporto eismo saugai sąlygas ir tvarką nustato susisiekimu ministras.

3. Geležinkelio želdinių apsaugos techniniai darbuotojai turi teisę laisvai vaikščioti geležinkelio želdinių apsaugos zonoje, sodinti apsaugines želdinių juostas ir kirsti želdinius, keliančius pavojų geležinkelių transporto eismo saugai, įrengti apsaugos nuo sniego, smėlio, vėjo, vandens užtvaras ir sutvirtinti dirvą. Apie tai turi būti informuoti žemės savininkai ar naudotojai. Padarius nuostolių, jie atlyginami įstatymų nustatyta tvarka.

4. Geležinkelio želdinių apsaugos zonose, ne miško paskirties žemėje augantys medžiai, jų grupės, krūmai kertami, genimi ar pertvarkomi aplinkos ministro nustatyta tvarka, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus.

5. Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje be geležinkelių infrastruktūros valdytojo rašytinio sutikimo draudžiama:

1) kasti žemę giliau kaip 0,3 metro, mechanizuotai lyginti gruntą, atlikti sprogdinimo ir melioravimo darbus;

2) sodinti ar kirsti medžius ir krūmus, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus;

3) įrengti pervažas ir perėjas;

4) statyti naujus ir rekonstruoti esamus pastatus, skirtus geležinkelių transporto veiklai, ir inžinerinius statinius.

6. Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje draudžiama statyti naujus ir rekonstruoti esamus pastatus, nesusijusius su geležinkelių transporto veikla.

7. Geležinkelio kelių ir įrenginių apsaugos zonų, geležinkelio želdinių apsaugos zonų ribas nustato Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. X-653, 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. 72-2672 (2006-06-28)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

20 straipsnis. Pervažos ir perėjos

1. Pervaža – geležinkelio kelio susikirtimo su automobilių keliu viename lygyje vieta.

2. Vietose, kuriose valstybinės reikšmės automobilių keliai susikerta su geležinkelio keliais, turi būti įrengiamos reguliuojamos ar nereguliuojamos pervažos arba viadukai.

3. Vietose, kuriose pėsčiųjų srautai kerta geležinkelio kelius, įrengiamos perėjos.

21 straipsnis. Pervažų ir perėjų įrengimas ir priežiūra

1. Pervažos ar perėjos įrengiamos:

1) kai tiesiamas naujas geležinkelio kelias, – geležinkelio kelio sankirtoje su esamais valstybinės reikšmės automobilių keliais iš geležinkelio kelių tiesiančių subjektų lėšų;

2) kai tiesiami nauji valstybinės reikšmės automobilių keliai, – valstybinės reikšmės automobilių kelių sankirtoje su esamu geležinkelio keliu iš tuos kelius tiesiančių subjektų lėšų;

3) kai geležinkelio kelias nutiestas, – iš fizinių ir (ar) juridinių asmenų, suinteresuotų pervažos įrengimu, lėšų, jeigu geležinkelių infrastruktūros valdytojas pritaria pervažos įrengimui.

2. Vietinės reikšmės automobilių kelių sankirtoje su geležinkelio keliu pervažas ar perėjas, suderinę su geležinkelių infrastruktūros valdytoju, įrengia ir prižiūri suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys iš savo lėšų.

3. Leidimą įrengti pervažą ar perėją išduoda geležinkelių infrastruktūros valdytojas, atsižvelgdamas į technines galimybes ir eismo saugos reikalavimus.

4. Pervažos ir perėjos turi būti įrengtos pagal Statybos įstatymo ir susisiekimo ministro patvirtintų Pervažų įrengimo ir naudojimo taisyklių reikalavimus.

5. Valstybinės reikšmės automobilių kelių sankirtoje su geležinkelio keliu pervažas ir perėjas prižiūri geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

6. Suinteresuotų fizinių ar juridinių asmenų ir geležinkelių infrastruktūros valdytojo susitarimu esamos pervažos ar perėjos gali būti perkeltos į kitą vietą, uždarytos arba panaikintos. Pervažos ir perėjos perkeliamos į kitą vietą, uždaromos arba panaikinamos suinteresuoto asmens lėšomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XII-235, 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. 46-2242 (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

22 straipsnis. Privažiuojamieji geležinkelio keliai

1. Privažiuojamieji geležinkelio keliai gali priklausyti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui ir kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims.

2. Privažiuojamųjų geležinkelio kelių tiesimas, rekonstravimas, jų prijungimas prie viešosios geležinkelių infrastruktūros ir su tuo susiję geležinkelio stočių plėtimo, modernizavimo ir statybos darbai atliekami iš užsakovo lėšų.

3. Privažiuojamieji geležinkelio keliai statomi, rekonstruojami ir remontuojami pagal Statybos įstatymo reikalavimus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

4. Privažiuojamųjų geležinkelio kelių būklei, eksploatacijai, geležinkelių riedmenims ir juos prižiūrinčiam personalui taikomi viešosios geležinkelių infrastruktūros reikalavimai, nustatyti Geležinkelių transporto eismo saugos įstatyme ir susisiekimo ministro tvirtinamose taisyklėse. Kaip jų laikomasi, kontroliuoja Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos.

5. Privažiuojamieji geležinkelio keliai, jiems priskirti krovimo barai, teritorija turi atitikti Techninio geležinkelių naudojimo nuostatų bei kitų teisės aktų reikalavimus. Jų priežiūrą, remontą savo lėšomis atlieka savininkas arba naudotojas. Už eismo saugą minėtose vietose atsako atitinkamai savininkas arba naudotojas.

6. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo ir privažiuojamojo geležinkelio kelio savininko arba naudotojo santykiai reguliuojami sutartimi.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

KETVIRTASIS SKIRSNIS VIEŠOSIOS GELEŽINKELIŲ INFRASTRUKTŪROS VALDYMAS, NAUDOJIMAS IR PRIEŽIŪRA

23 straipsnis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas, naudojimas ir disponavimas ja, jos pripažinimas nereikalinga arba netinkama (negalima) naudoti

1. Šio Kodekso ir įstatymų, kuriuose reguliuojami valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisiniai santykiai, nustatyta tvarka viešąją geležinkelių infrastruktūrą patikėjimo teise valdo, naudoja, ja disponuoja, įmonėms teikia su viešosios geležinkelių infrastruktūros

valdymu ir priežiūra susijusias paslaugas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoja – akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijas atlieka atskiras akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ padalinys, nevykdantis šio Kodekso 10 straipsnio 1 dalyje nurodytos licencijuojamos veiklos.

2. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas privalo užtikrinti, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijas atliekančio padalinio apskaita būtų atskirta nuo padalinių, kurie vykdo šio Kodekso 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą, apskaitos, kad būtų sudaromos atskiros pelno (nuostolių) ataskaitos ir balansai. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo funkcijas atliekančio padalinio finansinės ataskaitos skelbiamos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

3. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui draudžiama diskriminuoti kitas geležinkelio įmones (vežėjus) ar sudaryti joms kitokias prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros sąlygas, palyginti su sąlygomis, sudarytomis akcinei bendrovei „Lietuvos geležinkeliai“ verstis šio Kodekso 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta veikla. Kai viešoji geležinkelių infrastruktūra naudojama akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ veiklai, nurodytai šio Kodekso 10 straipsnio 1 dalyje, *mutatis mutandis* taikomos viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo ir geležinkelio įmonių (vežėjų) santykius reglamentuojančios šio Kodekso nuostatos.

4. Viešosios geležinkelių infrastruktūros turtas yra valdomas pagal turto patikėjimo sutartį, kurią su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju sudaro Vyriausybės įgaliota institucija. Viešosios geležinkelių infrastruktūros turtas registruojamas valstybės lėšomis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas parengia ir tvarko patikėjimo teise valdomo viešosios geležinkelių infrastruktūros turto ir turto, valdomo kitais teisėtais pagrindais, sąrašą, kuris naudojamas siekiant įvertinti, kokio finansavimo reikia šiam turtui atnaujinti ir modernizuoti, taip pat atskirai nurodo viešosios geležinkelių infrastruktūros atnaujinimo ir modernizavimo išlaidas.

5. Sprendimus dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų pripažinimo nereikalingais arba netinkamais (negalimais) naudoti priima viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas. Sprendimus dėl nereikalingais arba netinkamais (negalimais) naudoti pripažintų viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų perdavimo ar nurašymo priima Vyriausybė. Perduodamo turto vertės dydžiu sumažinamas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo įstatinis kapitalas, jeigu perduodamas turtas buvo įvertintas akcijomis, ir anuliuojamos valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos.

6. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui netaikomi įstatymuose, kuriuose reguliuojami valstybės turto valdymo teisiniai santykiai, nustatyti apribojimai dėl valstybei nuosavybės teise priklausančios viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas gali išnuomoti Vyriausybės nustatyta tvarka šiais atvejais ir sąlygomis:

1) ne aukciono būdu – asmenims, nuosavybės teise valdantiems statinius (išskyrus laikinuosius statinius, inžinerinius tinklus ir neturinčius aiškios funkcinės priklausomybės ar apibrėžto naudojimo, ūkinės veiklos pobūdžio statinius, kurie tarnauja pagrindiniam statiniui ar įrenginiui arba jo priklausiniui), esančius tame pačiame valstybinės žemės sklype (ar jo dalyje), kaip ir nuomojami viešosios geležinkelių infrastruktūros objektai, – ne ilgesniam kaip 20 metų terminui (į šį terminą įskaitomas nuomos sutarties termino pratęsimas). Jeigu statinys, esantis tame pačiame valstybinės žemės sklype, kaip ir nuomojamas viešosios geležinkelių infrastruktūros objektas, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso keliems asmenims (bendraturčiams), tokio statinio bendraturčiams išnuomojamos atitinkamos viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto dalys proporcingai pagal jų turimą nuosavybę;

2) ne aukciono būdu – valstybės institucijoms ir įstaigoms, kurių veikla viešosios geležinkelių infrastruktūros objektuose privaloma pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, išskyrus tuos atvejus, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros objektai pagal šių institucijų ir įstaigų veiklą reglamentuojančius Lietuvos Respublikos įstatymus turi būti perduoti laikinai neatlygintinai naudotis, – privalomos veiklos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus vykdymo trukmei;

3) ne aukciono būdu – asmenims trumpalaikiams renginiams organizuoti (parodoms, sporto varžyboms, pasitarimams, seminarams, šventėms, kultūros renginiams, darbuotojų socialinėms reikmėms skirtiems renginiams ir panašiai), trumpalaikiams neatidėliotiniams darbams vykdyti (avarijų, stichinių nelaimių padariniams likviduoti ir panašiai) – trumpalaikių

renginių ir trumpalaikių neatidėliotinių darbų vykdymo trukmei (bendra nuomos trukmė – iki 30 kalendorinių dienų per metus);

4) ne aukciono būdu – asmenims, vykdančioms viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų remonto, rekonstrukcijos ar naujų statinių statybos darbus, – viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų remonto, rekonstrukcijos ar naujų statinių statybos darbų vykdymo trukmei (į šį terminą įskaitomas nuomos sutarties pratęsimo terminas);

5) aukciono būdu – asmenims visais kitais atvejais, nenurodytais šios dalies 1–4 punktuose, – ne ilgesniam kaip 20 metų terminui (į šį terminą įskaitomas nuomos sutarties termino pratęsimas).

7. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, raštu iš anksto per viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos sutartyje nustatytą terminą įspėjęs viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomininką, turi teisę nutraukti viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos sutartį prieš terminą, jeigu išnuomoto objekto reikia viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo reikmėms ir toks nuomos sutarties nutraukimo pagrindas numatytas viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomos sutartyje. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomos sutarties nutraukimo prieš terminą atveju viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomininko dėl tokio viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos sutarties nutraukimo patiriami nuostoliai atlyginami teisės aktų nustatyta tvarka.

8. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomininkas neturi teisės įkeisti nuomos teisės, perduoti jos kaip turinio įnašo ar kitaip jos suvaržyti. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų subnuoma draudžiama.

9. Nuomos mokestis už viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomą nustatomas Vyriausybės nustatyta tvarka.

10. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objekto nuomininkui, pagerinusiam išsinuomotą viešosios geležinkelių infrastruktūros objektą, už pagerinimą neatlyginama. Kitos viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos sąlygos nustatomos viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos sutartyse.

11. Lėšas, gautas iš viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų nuomos, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas privalo apskaityti atskirai ir naudoti tik viešosios geležinkelių infrastruktūros priežiūrai, atnaujinimui, modernizavimui ir plėtrai.

12. Išlaidos, patiriamos atliekant šio Kodekso 24 straipsnyje nurodytas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijas, apmokamos iš užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą, valstybės biudžeto lėšų, skiriamų pagal šio straipsnio 13 dalyje nurodytą sutartį, valstybės biudžeto lėšų, skiriamų viešosios geležinkelių infrastruktūros atnaujinimo, modernizavimo ir plėtros projektams įgyvendinti, paskolų, kitų lėšų.

13. Užtikrinant geležinkelių transporto eismo saugą, išlaikant viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo paslaugų kokybę ir ją gerinant, skatinama mažinti viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo išlaidas ir užmokesčio įmokų dydžius. Nurodytas skatinimas įgyvendinamas Susisiekimo ministerijai ne trumpesniam kaip 5 metų laikotarpiui sudarant su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutartį, kurioje turi būti bent ši informacija:

1) viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutarties taikymo sritis, susijusi su viešąja geležinkelių infrastruktūra ir geležinkelių paslaugų įrenginiais, nurodytais Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekse ir valdomais viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo, ir apimanti visus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo aspektus, įskaitant jau eksploatuojamos viešosios geležinkelių infrastruktūros techninę priežiūrą ir atnaujinimą (prireikus – ir naujos viešosios geležinkelių infrastruktūros statybą);

2) skiriamų valstybės biudžeto lėšų paskirstymo struktūra, pagal kurią skirstomos lėšos už viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo teikiamas paslaugas (minimalųjį prieigos paketą, geležinkelių paslaugų įrenginiuose teikiamas ir šio Kodekso 30³ straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas paslaugas), viešosios geležinkelių infrastruktūros techninę priežiūrą bei atnaujinimą ir už tai, kad būtų atlikti uždelsti viešosios geležinkelių infrastruktūros techninės priežiūros ir atnaujinimo darbai (prireikus gali būti įtraukta skiriamų valstybės biudžeto lėšų paskirstymo naujai viešajai geležinkelių infrastruktūrai struktūra);

3) į viešosios geležinkelių infrastruktūros naudotojus orientuoti veiklos tikslai, pateikti kaip rodikliai ir kokybės kriterijai, apimantys, pavyzdžiui, tokius elementus: traukinių

eksploatavimo charakteristikas (pavyzdžiui: traukinių greitį geležinkelių linijose, patikimumą, klientų pasitenkinimą), geležinkelių tinklo pajėgumą, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklos mastą, geležinkelių transporto eismo saugos lygį, aplinkos apsaugą;

4) techninės priežiūros darbai, kurie dėl lėšų stokos gali būti neatlikti, ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo turtas, kuris bus nenaudojamas ar naudojamas iš dalies ir tai turės įtakos viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo finansiniams rezultatams;

5) priemonės viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo išlaidoms mažinti;

6) viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo pareiga teikti ataskaitas (ataskaitų turinys ir jų teikimo dažnumas), įskaitant informaciją, kurią reikia skelbti kiekvienais metais;

7) sutarta viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutarties galiojimo trukmė, kuri turi būti suderinta su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo strateginiame veiklos plane, teisės aktuose nustatyta viešosios geležinkelių infrastruktūros apmokestinimo sistema ir reikalavimais;

8) taisyklės, pagal kurias būtų priimami sprendimai įvykus didelio masto viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymo sutrikimams ir geležinkelių transporto katastrofoms, geležinkelių transporto eismo įvykiams ar geležinkelių transporto riktams, įskaitant šių įvykių padarinių likvidavimo planus, viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutarties nutraukimo prieš terminą ir viešosios geležinkelių infrastruktūros naudotojų informavimo laiku taisykles;

9) taisomosios priemonės, kurių reikia imtis, jeigu kuri nors iš viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutarties šalių pažeidžia savo sutartinius įsipareigojimus arba išskirtinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su valstybės finansavimo neskyrimu ar nepakankamu skyrimu (tai apima naujų derybų dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo sutarties ir šios sutarties nutraukimo prieš terminą sąlygas ir tvarką).

14. Viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo sutarties sąlygos ir Susisiekimo ministerijos įsipareigojimai dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojų pagal viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutartį skiriamo valstybės biudžeto finansavimo privalo galioti visą laikotarpį, nurodytą šio straipsnio 13 dalyje.

15. Susisiekimo ministerija ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas per 5 darbo dienas nuo kreipimosi į juos dienos privalo pareiškėjams ir pateikusiems prašymą potencialiems pareiškėjams pateikti informaciją dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutarties. Susisiekimo ministerija ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas savo interneto svetainėse skelbia viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo užtikrinimo sutarties projektą ir nurodo, per kokį terminą galima pareikšti nuomonę dėl šios sutarties turinio. Pasirašyta viešosios geležinkelių infrastruktūros kokybės ir finansavimo sutartis skelbiama Susisiekimo ministerijos ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo interneto svetainėse per vieną mėnesį nuo šios sutarties pasirašymo dienos.

16. Šio straipsnio 13 dalyje nurodytoje sutartyje numatomas valstybės biudžeto finansavimas turi būti pakankamas, kad tais atvejais, kai verslo sąlygos yra įprastos, per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį būtų išlaikytas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo pajamų (gautų iš užmokesčio, papildomų pajamų iš kitos komercinės veiklos, negrąžinamų pajamų iš privačių šaltinių ir valstybės biudžeto lėšų) ir sąnaudų balansas.

17. Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą lėšos ir valstybės biudžeto lėšos, skirtos šio Kodekso 24 straipsnyje nurodytoms viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijoms atlikti, turi būti apskaitomos atskirai ir negali būti naudojamos kitai veiklai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

23¹ straipsnis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės perdavimas, valdymas, naudojimas ir disponavimas ja

1. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamą valstybinę žemę Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos pagal patikėjimo sutartis Vyriausybės nustatyta tvarka

perduoda valdyti, naudoti ir disponuoti ja turto patikėjimo teise viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui.

2. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypus (ar jų dalis), nenaudojamus viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklai vykdyti, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas gali išnuomoti Vyriausybės nustatyta tvarka šiais atvejais ir sąlygomis:

1) ne aukciono būdu – asmenims, nuosavybės teise valdantiems statinius (išskyrus laikinuosius statinius, inžinerinius tinklus ir neturinčius aiškios funkcinės priklausomybės ar apibrėžto naudojimo arba ūkinės veiklos pobūdžio statinius, kurie tarnauja pagrindiniam statiniui ar įrenginiui arba jo priklausiniui), esančius viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklype (ar jo dalyje), kurį (kurią) tie statiniai užima ir kuris (kuri) būtinas (būtina) jiems naudoti pagal paskirtį, – ne ilgesniam kaip 20 metų terminui (į šį terminą įskaitomas nuomos sutarties termino pratęsimas);

2) ne aukciono būdu – asmenims, nuomojantiems statinius (išskyrus laikinuosius statinius, inžinerinius tinklus ir neturinčius aiškios funkcinės priklausomybės ar apibrėžto naudojimo arba ūkinės veiklos pobūdžio statinius, kurie tarnauja pagrindiniam statiniui ar įrenginiui arba jo priklausiniui) viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklype (ar jo dalyje), kurį (kurią) tie statiniai užima ir kuris (kuri) būtinas (būtina) jiems naudoti pagal paskirtį, – nuomos terminui, kuris negali būti ilgesnis kaip 20 metų (į šį terminą įskaitomas nuomos sutarties termino pratęsimas);

3) aukciono būdu – asmenims visais kitais atvejais, nenurodytais šios dalies 1 ir 2 punktuose, – ne ilgesniam kaip 20 metų terminui (į šį terminą įskaitomas nuomos sutarties termino pratęsimas).

3. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas turi teisę nutraukti viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutartį prieš terminą, jeigu išnuomoto žemės sklypo (ar jo dalies) reikia viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijoms atlikti. Toks nuomos sutarties nutraukimo pagrindas numatomas viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutartyje. Šiuo atveju viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas turi teisę nutraukti viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutartį prieš terminą, apie tai pranešęs viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomininkui raštu prieš 2 mėnesius iki šios sutarties nutraukimo. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutarties nutraukimo prieš terminą atveju viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomininko dėl tokio viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutarties nutraukimo patiriami nuostoliai atlyginami teisės aktų nustatyta tvarka.

TAR pastaba. 3 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų ir šių objektų užimamos valstybinės žemės nuomos sutartims, sudaromoms po įstatymo Nr. XII-2363 įsigaliojimo dienos (2016-07-01).

4. Nuomos mokestis už viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomą nustatomas Vyriausybės nustatyta tvarka. Lėšas, gautas iš viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomos, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas privalo apskaityti atskirai ir naudoti tik viešosios geležinkelių infrastruktūros priežiūrai, atnaujinimui, modernizavimui ir plėtrai.

TAR pastaba. 4 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų ir šių objektų užimamos valstybinės žemės nuomos sutartims, sudaromoms po įstatymo Nr. XII-2363 įsigaliojimo dienos (2016-07-01).

5. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininkas neturi teisės perleisti žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos teisės kitiems asmenims, jo (ar jo dalies) įkeisti ar kitaip suvaržyti, negali juo (ar jo dalimi) laiduoti, garantuoti ar kitu būdu užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymo. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės subnuoma draudžiama.

TAR pastaba. 5 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų ir šių objektų užimamos valstybinės žemės nuomos sutartims, sudaromoms po įstatymo Nr. XII-2363 įsigaliojimo dienos (2016-07-01).

6. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutartyje turi būti numatyta, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininkas, sudarydamas viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutartį pagal šio straipsnio 2 dalies 3 punktą, įsipareigoja pasibaigus nuomos terminui (jeigu viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininkas nedalyvauja viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės aukcione ar jo nelaimi) perleisti jam nuosavybės teise priklausančius statinius naujam viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininkui ar viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui arba šiuos statinius nugriauti:

1) pasibaigus nuomos terminui statiniai perleidžiami naujam viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininkui ar viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui už nepriklausomo turto vertintojo nustatytą turto rinkos vertę;

2) tuo atveju, kai pasibaigus nuomos terminui viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas nusprendžia, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininkui nuosavybės teise priklausančius statinius perimti netikslinga, šie statiniai nugriunami viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės nuomininko lėšomis ir viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos žemės nuomininkui patirti nuostoliai dėl jam nuosavybės teise priklausančių statinių nugriovimo neatlyginami.

TAR pastaba. 6 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų ir šių objektų užimamos valstybinės žemės nuomos sutartims, sudaromoms po įstatymo Nr. XII-2363 įsigaliojimo dienos (2016-07-01).

7. Šio straipsnio 6 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi ir tais atvejais, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutartis sudaroma pagal šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktus, tačiau tik tiems statiniams, kuriuos nuomininkas pastato viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės sklypo (ar jo dalies) nuomos sutarties galiojimo laikotarpiu.

TAR pastaba. 7 dalyje nustatyti reikalavimai taikomi viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų ir šių objektų užimamos valstybinės žemės nuomos sutartims, sudaromoms po įstatymo Nr. XII-2363 įsigaliojimo dienos (2016-07-01).

8. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimama valstybinė žemė, kurią viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas valdo, naudoja ir ja disponuoja patikėjimo teise, perduodama laikinai neatlygintinai naudotis valstybės institucijoms ir įstaigoms, kurių veikla geležinkelių infrastruktūros objektuose privaloma pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2363](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-06-02, i. k. 2016-14733

24 straipsnis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijos

Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo funkcijos yra šios:

- 1) užtikrinti viešosios geležinkelių infrastruktūros priežiūrą;
- 2) valdyti ir organizuoti geležinkelių transporto eismą;
- 3) teikti pasiūlymus dėl viešosios geležinkelių infrastruktūros modernizavimo ir plėtros programų projektų;
- 4) įgyvendinti viešosios geležinkelių infrastruktūros modernizavimo ir plėtros programas ir projektus;
- 5) teikti minimalųjį prieigos paketą sudarančias paslaugas, kurias teikti nepriskirta šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytai įstaigai;
- 6) atlikti paraiškų skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus naudotis geležinkelio įmonėms (vežėjams) techninį vertinimą ir jį pateikti šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytai įstaigai;
- 7) parengti ir savo interneto svetainėje paskelbti Tinklo nuostatus;
- 8) pateikti šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytai įstaigai duomenis, būtinus užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžiui ir konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžiui apskaičiuoti;

9) vadovaujantis šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos įstaigos priimtu sprendimu, rinkti užmokestį už minimalųjį prieigos paketą;

10) atlikti kitas šiame Kodekse ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose geležinkelių transporto veiklą, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui nustatytas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

25 straipsnis. Užmokestis už minimalųjį prieigos paketą

1. Visos geležinkelio įmonės (vežėjai) viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui privalo mokėti užmokestį už minimalųjį prieigos paketą. Šis užmokestis naudojamas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo veiklai finansuoti.

2. Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir skelbimo, konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

3. Užmokestis už minimalųjį prieigos paketą turi būti lygus išlaidoms, tiesiogiai patiriamoms valdant ir organizuojant geležinkelių transporto eismą, išskyrus šio straipsnio 4, 5 dalyse numatytas išimtis.

4. Didesnis negu lygus išlaidoms, tiesiogiai patiriamoms valdant ir organizuojant geležinkelių transporto eismą, užmokestis už minimalųjį prieigos paketą gali būti nustatomas šiais atvejais:

1) teikiant krovinių vežimo geležinkelių transportu paslaugas 1 520 mm pločio vėžės geležinkelių tinkle, kai kroviniai vežami iš trečiųjų šalių ar į jas;

2) teikiant tranzito geležinkelių transportu paslaugas;

3) nustatant antkainius vežimų geležinkelių transportu rinkos segmentams, jeigu atitinkamo vežimų geležinkelių transportu rinkos segmento rinka šiuos antkainius leidžia;

4) šio Kodekso 29 straipsnio 6 dalyje nurodytose taisyklėse nustatyta tvarka viešosios geležinkelių infrastruktūros dalį paskelbus perpildyta;

5) įgyvendinant viešosios geležinkelių infrastruktūros modernizavimo ir plėtros programų projektus, kurie padidina viešosios geležinkelių infrastruktūros našumą ir (ar) ekonominį efektyvumą.

5. Didesnis negu lygus išlaidoms, tiesiogiai patiriamoms valdant ir organizuojant geležinkelių transporto eismą, užmokestis už minimalųjį prieigos paketą gali būti nustatomas atsižvelgiant į geležinkelių transporto eismo poveikį aplinkai.

6. Geležinkelio įmonėms (vežėjams), kurios (kurie) teikia tokias pačias keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas, nustatomi vienodi užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžiai.

7. Užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydį nustato ir konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydį apskaičiuoja, sprendimą dėl užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą mokėjimo priima šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta įstaiga, o šis užmokestis mokamas viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui.

8. Šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta įstaiga privalo įrodyti geležinkelio įmonei (vežėjui), kad užmokestis už minimalųjį prieigos paketą, kurį geležinkelio įmonė (vežėjas) turi sumokėti pagal pateiktas sąskaitas, atitinka užmokestį, apskaičiuotą pagal šio straipsnio 2 dalyje nurodytą užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir skelbimo, konkrečios geležinkelio įmonės (vežėjo) mokėtino užmokesčio už minimalųjį prieigos paketą dydžio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką ir Tinklo nuostatus, jeigu informacija apie šią tvarką Tinklo nuostatuose buvo nurodyta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

25¹ straipsnis. Geležinkelių tinklo veiklos rezultatų gerinimo sistema

1. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonės (vežėjai) skatinami mažinti geležinkelių transporto eismo sutrikimus ir didinti naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra efektyvumą, taikant baudas už traukinių eismo sutrikdymus ir kompensacijas dėl tokių trikdymų nukentėjusioms įmonėms.

2. Baudų ir kompensacijų nustatymo ir skyrimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

3. Visame geležinkelių tinkle visoms geležinkelio įmonėms (vežėjams) už tuos pačius geležinkelių transporto eismo sutrikimus skiriamos vienodo dydžio baudos ir kompensacijos.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

26 straipsnis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros priežiūra ir traukinių eismas

1. Viešosios geležinkelių infrastruktūros priežiūrą organizuoja viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas Techninio geležinkelių naudojimo nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Geležinkelių transporto eismo organizavimo ir valdymo tvarką nustato Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymas, susisiekimo ministro patvirtintos Geležinkelių eismo taisyklės ir kiti teisės aktai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

27 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-08.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

28 straipsnis. Naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra sąlygos

1. Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įregistruota geležinkelio įmonė (vežėjas), įgijusi geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją ir saugos sertifikatą ir su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju sudariusi naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra sutartį, turi teisę gauti minimalųjį prieigos paketą, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytas išimtis.

2. Išimtinė teisė gauti minimalųjį prieigos paketą teikiant tranzito geležinkelių transportu paslaugas suteikiama geležinkelio įmonėms (vežėjams), kurių visos akcijos nuosavybės teise priklauso Lietuvos valstybei.

3. Įmonės, kurios manevruoja šio Kodekso nustatyta tvarka apsidraudusios civilinės atsakomybės draudimu, įgijusios saugos sertifikatą turi teisę naudotis viešąjai geležinkelių infrastruktūrai priklausančiais geležinkelių paslaugų įrenginiais laikydamosi šio Kodekso ketvirtajame¹ skirsnyje nustatytų reikalavimų. Įmonės, kurios važiuoja į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ir iš jos, turi teisę naudotis viešąja geležinkelių infrastruktūra laikydamosi šiame Kodekse geležinkelio įmonėms (vežėjams) nustatytų reikalavimų, išskyrus reikalavimą turėti geležinkelio įmonės (vežėjo) licenciją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

29 straipsnis. Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimas

1. Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus skiria šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta įstaiga. Reglamente (ES) Nr. 913/2010 nustatytais atvejais viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus krovinių vežimo koridoriuose skiria pagal šio reglamento 13 straipsnio 1 dalį paskirtas arba įsteigtas asmuo. Paskirtus pajėgumus draudžiama perduoti kitai įmonei ar kitai vežimo geležinkelių transportu paslaugai teikti arba šiuos pajėgumus parduoti. Jeigu, vykdydama pareiškėjo, kuris nėra geležinkelio įmonė (vežėjas), veiklą, viešosios geležinkelių

infrastruktūros pajėgumus naudoja geležinkelio įmonė (vežėjas), tai nėra laikoma pajėgumų perdavimu.

2. Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai pareiškėjams skiriami ne ilgesniam kaip vieno tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui.

3. Pareiškėjas gali prašyti tiek traukinių linijų, kiek jis pageidauja.

4. Viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonė (vežėjas) sudaro naudojimosi viešąja geležinkelio infrastruktūra sutartį vieno tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui ir nustato geležinkelio įmonės (vežėjo) ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo teises ir pareigas, susijusias su šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos įstaigos paskirtų viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų panaudojimu per vieno tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpį.

5. Šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta įstaiga ir pareiškėjas gali sudaryti ir bendrąjį susitarimą, kai viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus reikia skirti ilgesniam kaip vieno tarnybinio traukinių tvarkaraščio galiojimo laikotarpiui, tačiau sudaryti šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sutartį privaloma kiekvienais metais.

6. Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo principai, paraiškų skirti šiuos pajėgumus (atsisakyti skirtų) pateikimo, viešosios geležinkelių infrastruktūros dalies paskelbimo perpildyta, tarnybinio traukinių tvarkaraščio sudarymo, bendradarbiavimo, kai pajėgumai skiriami daugiau negu viename geležinkelių tinkle, pajėgumų analizės ir pajėgumų didinimo plano ir naudojimosi viešąja geležinkelių infrastruktūra sutarties ir bendrojo susitarimo sudarymo tvarka nustatoma Viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumų skyrimo taisyklėse. Šias taisykles tvirtina Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

30 straipsnis. Neteko galios nuo 2013-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, *Žin.*, 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

KETVIRTASIS¹ SKIRSNIS

GELEŽINKELIŲ PASLAUGŲ ĮRENGINIAI, JŲ VALDYMAS IR NAUDOJIMAS,

ŠIUOSE ĮRENGINIUOSE TEIKIAMOS PASLAUGOS

30¹ straipsnis. Geležinkelių paslaugų įrenginiai

Geležinkelių paslaugų įrenginiai yra šie:

1) keleivių geležinkelio stotys, jų pastatai ir kiti įrenginiai, kelionių informacijos skelbimo ir bilietų įsigijimo paslaugų vietos;

2) krovinių terminalai;

3) kaupiamieji kelynai, traukinių formavimo ir manevravimo įrenginiai;

4) postovio geležinkelio keliai;

5) geležinkelių riedmenų techninės priežiūros įrenginiai, išskyrus įrenginius, skirtus greitųjų traukinių ar kitų rūšių geležinkelių riedmenų, kuriems reikalingi specialieji įrenginiai, didelio masto geležinkelių riedmenų techninei priežiūrai atlikti;

6) kiti techniniai įrenginiai, valymo ir plovimo įrenginiai;

7) jūrų ir vidaus vandenų uostų įrenginiai;

8) techninės pagalbos įrenginiai;

9) kuro pildymo įrenginiai;

10) kiti geležinkelių paslaugų įrenginiai, kuriuose teikiamos šio Kodekso 30³ straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytos paslaugos.

30² straipsnis. Prieiga prie geležinkelių paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų, geležinkelių paslaugų įrenginių valdymas ir naudojimas

1. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriai geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms pagal naudojimosi geležinkelių paslaugų įrenginiais sutartį suteikia nediskriminacinę prieigą prie geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, taip pat prieigą prie geležinkelio kelių ir pagal paslaugų teikimo sutartį – prieigą prie šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų.

2. Geležinkelių infrastruktūros valdytojas geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms suteikia prieigą prie geležinkelio kelių, sujungtų su geležinkelių paslaugų įrenginiais. Jeigu geležinkelių infrastruktūros valdytojas už šią prieigą nustato užmokesį, šiam užmokesčiui taikomas šio Kodekso 30⁴ straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas.

3. Šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–4, 7 ir 9 punktuose nurodytus geležinkelių paslaugų įrenginius valdantis geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius, kurį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja įstaiga arba įmonė, veikianti ir užimanti dominuojančią padėtį Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje, kurioje naudojami šioje dalyje nurodyti geležinkelių paslaugų įrenginiai, savo vidine organizacine struktūra, nuo kurios priklauso funkcijų paskirstymas, vykdymas ir kontrolė, ir priimdamas sprendimus turi būti nepriklausomas nuo jį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojančios įstaigos arba įmonės, veikiančios ir užimančios dominuojančią padėtį Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje, tai yra geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojanti įstaiga arba įmonė, veikianti ir užimanti dominuojančią padėtį Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje, negali daryti įtakos geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriaus priimamiems sprendimams.

TAR pastaba. 3 dalis įsigalioja 2017-01-01.

4. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriaus organizacinio ir sprendimų priėmimo nepriklausomumo užtikrinimas nereiškia, kad turi būti įsteigtas atskiras juridinis asmuo ir kad šį reikalavimą galima įvykdyti atitinkamai organizuojant skirtingus to paties juridinio asmens padalinius. Šiuo atveju geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriaus nepriklausomumas turi būti užtikrinamas tarp juridinio asmens padalinio (padalinių), vykdančio (vykdančių) juridinio asmens veiklą ir užimančio dominuojančią padėtį Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje, ir juridinio asmens padalinio (padalinių), vykdančio (vykdančių) geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–4, 7 ir 9 punktuose, valdymo veiklą.

TAR pastaba. 4 dalis įsigalioja 2017-01-01.

4¹. Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausantys geležinkelių paslaugų įrenginiai, perduodami viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui valdyti, naudoti ir jais disponuoti patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį, kurią su viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytoju sudaro Susisiekimo ministerija.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

5. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius privalo atskirai tvarkyti geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, valdymo apskaitą, sudaryti atskiras pelno (nuostolių) ataskaitas ir balansus.

TAR pastaba. 5 dalis įsigalioja 2017-01-01.

6. Tuo atveju, kai geležinkelių paslaugų įrenginių valdymo veiklą vykdo geležinkelių infrastruktūros valdytojas arba geležinkelių paslaugų įrenginių operatorių tiesiogiai ar netiesiogiai valdo geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir yra įvykdyti šio Kodekso 7 straipsnio 3 dalies 5 ir 6 punktuose, 25 straipsnio 7 dalyje ir 29 straipsnio 1 dalyje nurodyti reikalavimai, laikoma, kad įvykdyti ir šio straipsnio 3 ir 5 dalyse nurodyti reikalavimai.

TAR pastaba. 6 dalis įsigalioja 2017-01-01.

7. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius į geležinkelio įmonių (vežėjų) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių prašymus dėl prieigos prie šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose nurodytų geležinkelių paslaugų įrenginių ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų turi atsakyti per pagrįstą laikotarpį, kurį nustato rinkos reguliuotojas. Šioje dalyje nurodyti prašymai atmetami tik tada, kai yra perspektyvių alternatyvų teikti atitinkamas keleivių, bagažo ir (ar) krovinių vežimo vietiniais ir (ar) tarptautiniais maršrutais paslaugas tokiu pačiu arba alternatyviu maršrutu ekonomiškai priimtinais sąlygomis. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius neprivalo investuoti į išteklius arba geležinkelių paslaugų įrenginius tik dėl

to, kad būtų patenkinti visi geležinkelio įmonių (vežėjų) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių prašymai.

8. Tuo atveju, kai geležinkelio įmonė (vežėjas) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės pateikia prašymą dėl prieigos prie geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, valdomų geležinkelių paslaugų įrenginio operatoriaus, tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamos įstaigos arba įmonės, veikiančios ir užimančios dominuojančią padėtį Lietuvos geležinkelių transporto paslaugų rinkoje, kurioje naudojami šie geležinkelių paslaugų įrenginiai, ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų, šis geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius turi raštu pagrįsti kiekvieną sprendimą atmesti tokį geležinkelio įmonės (vežėjo) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės prašymą ir nurodyti perspektyvias alternatyvas naudotis kitais geležinkelių paslaugų įrenginiais, nurodytais šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose.

9. Gavęs geležinkelio įmonių (vežėjų) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės prašymus dėl prieigos prie tų pačių geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų, geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius turi imtis visų įmanomų priemonių, kad patenkintų visus geležinkelio įmonių (vežėjų) prašymus. Jeigu nėra perspektyvių alternatyvų ir pagal pareikštą poreikį neįmanoma patenkinti visų geležinkelio įmonių (vežėjų) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytų įmonių prašymų dėl prieigos prie geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų, geležinkelio įmonė (vežėjas) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodyta įmonė gali pateikti skundą rinkos reguliuotojui, kuris šį skundą išnagrinėja ir, nustatęs, kad prašymą dėl prieigos prie tų pačių geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, buvo įmanoma patenkinti, imasi veiksmų, siekdamas užtikrinti, kad tai geležinkelio įmonei (vežėjui) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytai įmonei būtų suteikta prieiga prie geležinkelių paslaugų įrenginių, nurodytų šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose.

10. Tuo atveju, kai geležinkelių paslaugų įrenginiai, nurodyti šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, ar jų dalis nenaudojami dvejus metus iš eilės arba ilgiau ir geležinkelio įmonė (vežėjas) ar šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodyta įmonė pateikė prašymą dėl prieigos prie šių įrenginių ar jų dalies, geležinkelių paslaugų įrenginių savininkas per 2 mėnesius nuo šioje dalyje nurodyto prašymo gavimo dienos paskelbia savo interneto svetainėje, kad šiais geležinkelių paslaugų įrenginiais ar jų dalimi galima naudotis išperkamosios nuomos ar nuomos sąlygomis, išskyrus atvejus, kai jis įrodo, kad dėl vykdomų pertvarkymo darbų prašomais geležinkelių paslaugų įrenginiais ar jų dalimi naudotis neįmanoma.

30³ straipsnis. Papildomos ir pagalbinės paslaugos

1. Papildomas ir pagalbines paslaugas šio Kodekso 30¹ straipsnyje nurodytuose įrenginiuose teikia geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriai.

2. Papildomos paslaugos yra šios:

1) traukos srovės, už kurią sąskaitose faktūrose mokesčiai nurodomi atskirai nuo mokesčių už naudojimąsi elektros energijos tiekimo įrenginiais, teikimas;

2) keleivinių traukinių šildymas prieš kelionę;

3) pavojingųjų krovinių vežimo kontrolė pagal individualų užsakymą;

4) pagalbos, kai traukiniu vežami kroviniai viršija pakrovos gabarito ribas, pagal individualų užsakymą teikimas.

3. Pagalbinės paslaugos yra šios:

1) prieiga prie telekomunikacijų tinklo;

2) papildomos informacijos suteikimas;

3) geležinkelių riedmenų techninė apžiūra;

4) bilietų pardavimo paslaugos keleivių geležinkelio stotyse;

5) didelio masto geležinkelių riedmenų techninės priežiūros paslaugos, teikiamos geležinkelių riedmenų techninės priežiūros įrenginiuose greitiesiems traukiniams ar kitų rūšių geležinkelių riedmenims, kuriems reikalingi specialieji įrenginiai.

4. Jeigu geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius teikia papildomas paslaugas, jis nediskriminacinėmis sąlygomis teikia jas pagal paslaugų teikimo sutartį prašymą pateikusioms geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms.

5. Geležinkelio įmonės (vežėjai) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytos įmonės gali prašyti geležinkelio paslaugų įrenginių operatorių pagalbinių paslaugų. Geležinkelių paslaugų įrenginio operatorius neprivalo teikti pagalbinių paslaugų, tačiau jeigu geležinkelių paslaugų įrenginio operatorius nusprendžia teikti bet kurią iš šio straipsnio 2 dalyje nurodytų paslaugų, jis teikia jas pagal paslaugų teikimo sutartį prašymą pateikusioms geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir šio Kodekso 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms įmonėms.

30⁴ straipsnis. Užmokestis už naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais, juose esančiais geležinkelio keliais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis, taip pat papildomomis ir pagalbinėmis paslaugomis

1. Užmokestį už naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais, nurodytais šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, juose esančiais geležinkelio keliais ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis nustato geležinkelių paslaugų įrenginių operatorius. Šis užmokestis naudojamas geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriaus veiklai finansuoti.

2. Užmokestis už naudojimąsi geležinkelių paslaugų įrenginiais, nurodytais šio Kodekso 30¹ straipsnio 1–9 punktuose, ir šiuose įrenginiuose teikiamomis paslaugomis negali būti didesnis už šių paslaugų teikimo išlaidas, pridėjus pagrįstą pelną.

3. Užmokestis už prieigą prie geležinkelio kelių, sujungtų su geležinkelių paslaugų įrenginiais, turi būti lygus išlaidoms, tiesiogiai patiriamoms vykdant geležinkelių transporto eismą.

4. Užmokestį už papildomas ir pagalbines paslaugas nustato geležinkelių įrenginių operatorius. Jeigu papildomas ir pagalbines paslaugas teikia vienas paslaugų teikėjas, užmokestis už papildomas ir pagalbines paslaugas negali būti didesnis už jų teikimo išlaidas, pridėjus pagrįstą pelną.

5. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriai rinkos reguliuotojui paprašius teikia visą rinkos reguliuotojo funkcijoms vykdyti būtiną informaciją apie jų pagal šio straipsnio 1–4 dalis nustatytus užmokesčius.

6. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriai privalo įrodyti geležinkelio įmonei (vežėjui), kad jų pagal šio straipsnio 1–4 dalis nustatyti užmokesčiai, kuriuos geležinkelio įmonė (vežėjas) turi sumokėti geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriams pagal pateiktas sąskaitas, atitinka geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriaus nustatytą ir taikytą šių užmokesčių nustatymo metodiką ir Tinklo nuostatus, jeigu informacija apie šią metodiką buvo nurodyta Tinklo nuostatuose.

7. Geležinkelių paslaugų įrenginių operatoriai viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui teikia informaciją apie jų pagal šio straipsnio 1–4 dalis nustatytus užmokesčius, kurie turi būti nurodyti Tinklo nuostatuose, arba nurodo interneto svetainę, kurioje ši informacija prieinama neatlygintinai elektroniniu formatu.

Papildyta skirsnio:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

PENKTASIS SKIRSNIS
REIKALAVIMAI GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO DARBUOTOJAMS

31 straipsnis. Reikalavimai geležinkelių transporto darbuotojams

1. Specialiuosius profesijų ir pareigybių kvalifikacinius reikalavimus geležinkelių transporto darbuotojams nustato atitinkamai geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonė (vežėjas).

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

2. Reikalavimus darbuotojams, kurių darbas susijęs su traukinių eismu, nustato Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymas.

3. Geležinkelių transporto darbuotojų darbo drausmę reglamentuoja šis Kodeksas, Darbo kodeksas ir Vyriausybės patvirtintas Geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statutas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

32 straipsnis. Geležinkelių transporto darbuotojų nušalinimas nuo darbo

1. Geležinkelių transporto darbuotojas nušalinamas nuo darbo, jei:
 - 1) nustatytu laiku nebuvo galima patikrinti, ar jis atitinka suteiktą kvalifikaciją, nes darbuotojas be pateisinamų priežasčių patikrinime nedalyvavo;
 - 2) pakartotinai neišlaiko privalomo periodinio kvalifikacinių reikalavimų patikrinimo egzamino;
 - 3) dėl sveikatos būklės negali vykdyti savo pareigų, susijusių su geležinkelių transporto eismo saugos užtikrinimu arba geležinkelių infrastruktūros objektų priežiūra ar sauga;
 - 4) padarė drausmės pažeidimą, keliantį grėsmę eismo saugai, žmonių gyvybei ir sveikatai;
 - 5) padarė šiurkštų darbo pareigų pažeidimą, numatytą Darbo kodekse, ar kitokį darbo pareigų pažeidimą, numatytą Geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statute;
 - 6) kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.
2. Geležinkelių transporto darbuotojas nušalinamas nuo darbo Darbo kodekso ir Geležinkelių transporto darbuotojų drausmės statuto nustatyta tvarka.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS KELEIVIŲ, BAGAŽO IR KROVINIŲ VEŽIMAS

33 straipsnis. Keleivių ir bagažo vežimas

1. Keleivių ir bagažo vežimo sąlygos ir tvarka, taip pat geležinkelio įmonės (vežėjo), keleivio, bagažo siuntėjo (gavėjo) teisės, pareigos ir atsakomybė, geležinkelių transportu keliaujančių neįgaliųjų arba ribotos judėsenos asmenų apsauga ir pagalbos taisyklės nustatytos 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1371/2007), šiame Kodekse, Civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir kituose teisės aktuose.
2. Europos Sąjungos valstybėje narėje įregistruota geležinkelio įmonė (vežėjas), veždama keleivius tarptautiniais maršrutais, turi teisę įlaipinti keleivius bet kurioje Lietuvos Respublikos teritorijoje esančioje traukinio važiavimo maršruto geležinkelio stotyje ir išlaipinti kitoje.
3. Keleivių teisių, nurodytų Reglamente (EB) Nr. 1371/2007, apsaugą užtikrina Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, kuri nagrinėja keleivių skundus dėl jų teisių, nurodytų Reglamente (EB) Nr. 1371/2007, pažeidimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, *Žin.*, 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

33¹ straipsnis. Neįgaliųjų arba ribotos judėsenos asmenų vežimas vietiniais maršrutais

1. Vežant neįgaliuosius arba ribotos judėsenos asmenis vietiniais maršrutais, geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonė (vežėjas) privalo užtikrinti, kad neįgaliesiems arba ribotos judėsenos asmenims būtų suteikta pagalba patekti į peronus, įlipti ir išlipti iš riedmenų techniškai tam pritaikytose geležinkelio stotyse, peronuose, kai riedmenys yra techniškai pritaikyti neįgaliesiems arba ribotos judėsenos asmenims aptarnauti ir yra pagalbą teikiantis personalas. Jeigu geležinkelio stotys, peronai ir riedmenys nėra techniškai pritaikyti neįgaliesiems arba ribotos judėsenos asmenims aptarnauti, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) imasi visų įmanomų ir pagrįstų priemonių, kad šiems asmenims būtų suteikta galimybė naudotis geležinkelių transportu.
2. Neįgalusis arba ribotos judėsenos asmuo ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki keleivinio traukinio išvykimo pagal tvarkaraštį turi pranešti geležinkelių infrastruktūros valdytojui ar geležinkelio įmonei (vežėjui), kad jam reikės šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pagalbos. Jeigu neįgalusis arba ribotos judėsenos asmuo yra įsigijęs terminuotą bilietą, informaciją apie savo keliones jis gali pateikti iš anksto vieną kartą. Šios informacijos pateikimo tvarką geležinkelio įmonė (vežėjas) turi nustatyti pagal Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 19 straipsnio 1 dalyje nurodytas taisykles.
3. Jeigu neįgalusis arba ribotos judėsenos asmuo nepateikia informacijos šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonė (vežėjas) imasi visų įmanomų ir pagrįstų priemonių, kad būtų suteikta būtina nemokama pagalba, siekiant užtikrinti neįgaliajam arba ribotos judėsenos asmeniui galimybę naudotis geležinkelių transportu.

4. Geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonė (vežėjas), gavę pranešimą apie būtiną pagalbą neįgaliajam arba ribotos judėsenos asmeniui, praneša jam, į kurią vietą ir koku laiku jis turi atvykti. Nurodytas atvykimo laikas negali būti ankstesnis negu viena valanda iki tvarkaraštyje paskelbto keleivinio traukinio išvykimo. Jeigu atvykimo laikas yra nenurodytas, neįgalusis arba ribotos judėsenos asmuo į nustatytą vietą privalo atvykti ne vėliau kaip likus 30 minučių iki tvarkaraštyje paskelbto keleivinio traukinio išvykimo laiko.

TAR pastaba. 33^l straipsnis galioja iki 2019 m. gruodžio 3 d. (Įstatymas Nr. XII-1623)

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1623](#), 2015-04-16, paskelbta TAR 2015-04-30, i. k. 2015-06524

34 straipsnis. Keleivių ir bagažo vežimo užmokestis

1. Keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais tarifus nustato geležinkelio įmonė (vežėjas). Didžiausi tarifai turi būti suderinti su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija. Bagažo vežimo vietinio susisiekimo maršrutais tarifus nustato geležinkelio įmonė (vežėjas).

2. Keleivių ir bagažo vežimo tarptautinio susisiekimo maršrutais užmokestį nustato geležinkelio įmonė (vežėjas) Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių dėl tarptautinio susisiekimo nustatyta tvarka.

3. Keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais lengvatas ir dėl šių lengvatų taikymo geležinkelio įmonių (vežėjų) patirtų išlaidų kompensavimo (negautų pajamų atlyginimo) tvarką nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

35 straipsnis. Krovinių vežimas ir vežimų organizavimas

1. Krovinių vežimo sąlygas ir tvarką, taip pat geležinkelio įmonės (vežėjo), krovinio siuntėjo (gavėjo) teises nustato šis Kodeksas, Civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, susisiekimo ministro patvirtintos Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės ir kiti teisės aktai.

2. Geležinkelio įmonė (vežėjas) ir krovinių siuntėjas (gavėjas) sudaro krovinių vežimo ir (ar) vežimų organizavimo sutartis.

36 straipsnis. Atsiskaitymų su geležinkelio įmone (vežėju) užtikrinimas

1. Atsiskaitymas su geležinkelio įmone (vežėju) už krovinių vežimą užtikrinamas vežamu kroviniu.

2. Jeigu siuntėjas (gavėjas) neatsiskaito su geležinkelio įmone (vežėju), geležinkelio įmonė (vežėjas) turi teisę realizuoti krovinį šio Kodekso 55 straipsnyje nustatyta tvarka.

37 straipsnis. Važtaraštis

1. Su kiekviena krovinių siunta siuntėjas privalo pateikti tinkamai užpildytą važtaraštį ir kitus dokumentus, nurodytus Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėse.

2. Važtaraščio formą ir jo užpildymo tvarką nustato Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės.

3. Važtaraštis tampa krovinių vežimo sutarties sudarymo ir jos turinio įrodymu uždėjus kalendorinį pradinės geležinkelio stoties antspaudą arba patvirtinus važtaraštį saugiu elektroniniu parašu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

38 straipsnis. Važtaraščio turinys

1. Važtaraštyje turi būti nurodyta:

- 1) pradinės geležinkelio stoties pavadinimas;
- 2) krovinio siuntėjas, adresas, telefono ir fakso numeriai, krovinio siuntėjo ar jo atstovo pavardė ir parašas;
- 3) krovinio pavadinimas, kodas;
- 4) krovinio svoris;
- 5) krovinio vienetų skaičius, įpakavimo pobūdis ir krovinio būklė;

- 6) vagono numeris;
 - 7) Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėse nurodytų dokumentų, kurie turi būti pridedami prie važtaraščio, sąrašas;
 - 8) ypatingos krovinio savybės ir vežimo sąlygos;
 - 9) galinės geležinkelio stoties pavadinimas;
 - 10) krovinio gavėjas, adresas, telefono ir fakso numeriai;
 - 11) uždėtų plombų skaičius ir jų ženklai.
2. Važtaraštyje gali būti nurodyti ir kiti duomenys.

39 straipsnis. Krovinio pateikimas vežti

1. Krovinys vežamas vagone pagal vieną važtaraštį. Pagal vieną važtaraštį taip pat galima pateikti vežti:
 - 1) nedalomus daiktus bei ypatingo dydžio daiktus, kuriems pakrauti reikia daugiau nei vieno vagono;
 - 2) į kelis vagonus pakrautą krovinių siuntą, jeigu Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės leidžia tai daryti visame vežimo kelyje.
2. Į kelis vagonus pagal vieną važtaraštį pakrauta krovinių siunta negali būti išskaidyta, išskyrus atvejus, kai tai būtina dėl vagono (vagonų) techninio gedimo.
3. Pagal vieną važtaraštį negalima pateikti vežti:
 - 1) krovinių, kurių dalį krauna geležinkelio įmonė (vežėjas), o dalį – siuntėjas;
 - 2) krovinių, kuriuos vežti kartu su kitais kroviniais draudžiama pagal Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisykles.
4. Krovinio pateikimo vežti tvarką nustato Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės.

40 straipsnis. Kai kurių krovinių vežimo ypatingos sąlygos

1. Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės gali nustatyti kai kurių krovinių vežimo ypatingas sąlygas.
2. Pavojingų krovinių vežimo tvarką nustato Pavojingų krovinių vežimo automobilių, geležinkelių ir vidaus vandenų transportu įstatymas ir kiti teisės aktai.

41 straipsnis. Krovinių būklė, įpakavimas ir žymėjimas

1. Krovinį, kurį dėl jo savybių įpakuoti yra būtina, siuntėjas turi įpakuoti taip, kad krovinyje vežimo metu būtų apsaugotas nuo praradimo, trūkumo ar sužalojimo, taip pat kad būtų apsaugoti nuo galimo sužalojimo žmonės, riedmenys ir kiti kroviniai. Siuntėjo pakrauti kroviniai, kuriuos vežimo metu reikės perkrauti, turi būti supakuoti taip, kad juos perkraunant mechanizmais nebūtų pažeista jų pakuotė.
2. Geležinkelio įmonė (vežėjas) gali reikalauti, kad to paties tipo smulkios siuntos, kurioms priimti vežti ir pakrauti reikia daug laiko, būtų surištos ar supakuotos į didesnes siuntas.
3. Geležinkelio įmonė (vežėjas) turi teisę atsisakyti vežti krovinį, jei siuntėjas atsisako krovinį įpakuoti pagal Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklių reikalavimus arba įpakavimas neatitinka šių taisyklių nustatytų reikalavimų.

42 straipsnis. Krovinių pakrovimas

1. Krovinius, atsižvelgiant į vežimų organizavimo sutarties sąlygas, krauna geležinkelio įmonė (vežėjas) arba siuntėjas. Kroviniai turi būti kraunami pagal susisiekimo ministro patvirtintas Krovinių krovimo ir tvirtinimo taisykles.
2. Pakrautas krovinyje neturi viršyti vagono krovos normų. Vagonas turi būti uždarytas ir užplombuotas Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklių nustatyta tvarka.

43 straipsnis. Krovinio tikrinimas

1. Geležinkelio įmonė (vežėjas) turi teisę tikrinti, ar krovinyje atitinka važtaraštyje pateiktus duomenis, taip pat ar laikomasi Krovinių vežimo geležinkelių transportu ir Krovinių krovimo ir tvirtinimo taisyklių reikalavimų, jei krovinį krovė siuntėjas.
2. Apie numatomą krovinio tikrinimą turi būti pranešta siuntėjui arba gavėjui, vadovaujantis Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėmis arba krovinių vežimo ar

vežimų organizavimo sutartimi. Jei siuntėjas ar gavėjas nustatytu laiku neatvyksta, krovinyt tikrinamas jiems nedalyvaujant. Tikrinimo rezultatai įrašomi į važtaraštį.

3. Jei krovinyt neatitinka važtaraštyje pateiktų duomenų arba nesilaikoma Krovinių vežimo geležinkelių transportu ir Krovinių krovimo ir tvirtinimo taisyklių reikalavimų, tikrinimo ir su tuo susijusios išlaidos tenka krovinio siuntėjui, o geležinkelio įmonė (vežėjas) turi teisę atsisakyti tokį krovinyt vežti.

44 straipsnis. Krovinio svorio ar siuntos vienetų skaičiaus nustatymas

1. Krovinio svoris ar siuntos vienetų skaičius pradinėje ir galinėje geležinkelio stotyje turi būti tikrinamas tuo pačiu metodu ir būdu. Krovinio svorio ar siuntos vienetų skaičiaus nustatymo tvarką reglamentuoja Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės.

2. Krovinio svoris laikomas tinkamu, jeigu skirtumas tarp pradinėje geležinkelio stotyje nustatyto svorio ir svorio galinėje geležinkelio stotyje neviršija Vyriausybės patvirtintų nuostolių (natūralaus sumažėjimo) normų, taip pat svarstyklių arba krovinio svėrimo tikslumo normų. Šios nuostolių, svarstyklių arba krovinio svėrimo tikslumo normos netaikomos šio Kodekso 54 straipsnio 3 dalies 1–3 punktuose nustatytais atvejais.

3. Matavimo priemonės turi būti tikrinamos ir tikrinimo rezultatai įforminami Vyriausybės nustatyta tvarka. Nepatikrintomis matavimo priemonėmis naudotis draudžiama.

45 straipsnis. Vagono krovos normų viršijimas

1. Jei geležinkelio įmonė (vežėjas) pradinėje geležinkelio stotyje nustato, kad siuntėjo pakrauto vagono krovos normos viršytos, ji nepriima krovinyt vežti tol, kol nebus pašalintas viršsvoris. Jeigu tai nustatoma tarpinėje geležinkelio stotyje, geležinkelio įmonė (vežėjas) nedelsdama praneša apie tai krovinio siuntėjui, o šis privalo pašalinti viršsvorį ir padengti nuostolius, jeigu dėl to geležinkelio įmonė (vežėjas) jų patiria.

2. Siuntėjas (gavėjas) ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos turi pateikti nurodymus viršsvorį atsiimti ar išsiųsti arba sudaryti sutartį su įmone, kad ją saugotų.

3. Už krovinyt viršsvorio iškrovimą ir saugojimą imamas geležinkelio įmonės (vežėjo) nustatytas atlyginimas.

4. Jeigu nurodymai nepateikiami arba nesudaroma saugojimo sutartis, geležinkelio įmonė (vežėjas) informuoja siuntėją, iškrauna viršsvorį sudarantį krovinyt, jo nesaugo ir už jo praradimą, trūkumą ar sužalojimą neatsako.

46 straipsnis. Vagonų ir konteinerių naudojimas

1. Siuntėjas (gavėjas) už geležinkelio įmonės pateiktų vagonų ar konteinerių naudojimą moka geležinkelio įmonės (vežėjo) nustatytą atlyginimą.

2. Jeigu ne dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) kaltės vagonai ar konteineriai negali būti pateikti siuntėjui (gavėjui), siuntėjas (gavėjas) privalo mokėti geležinkelio įmonės (vežėjo) nustatytą atlyginimą už vagonų ar konteinerių naudojimą ir krovinyt saugojimą (laikymą).

47 straipsnis. Krovinyt pristatymo terminai

1. Krovinyt pristatymo terminus nustato Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės, jeigu siuntėjas ir geležinkelio įmonė (vežėjas) nesusitaria kitaip.

2. Krovinyt pristatymo terminas pradedamas skaičiuoti nuo kitos dienos, einančios po krovinyt priėmimo vežti, 00:00 val.

48 straipsnis. Užmokestis už krovinyt vežimą ir kitas paslaugas

1. Už krovinyt vežimą ir geležinkelio įmonės (vežėjo) suteiktas kitas paslaugas imamas krovinyt vežimo arba vežimų organizavimo sutartyje nustatytas užmokestis. Krovinyt vežimo tarifus ir kitų paslaugų įkainius nustato geležinkelio įmonė (vežėjas).

2. Neteko galios nuo 2006-06-28.

3. Už krovinyt vežimą moka siuntėjas ar jo įgaliotas asmuo, pateikdamas krovinyt pradinėje geležinkelio stotyje.

4. Jeigu geležinkelio įmonė (vežėjas) sutinka, už krovinyt vežimą gali sumokėti ir gavėjas arba jo įgaliotas asmuo. Apie tai pažymima važtaraštyje.

5. Už krovinio pakrovimą, iškrovimą, papildomų pavedimų vykdymą, ekspedicijos ir kitas geležinkelio įmonės (vežėjo) suteiktas paslaugas sumoka siuntėjas (gavėjas) ar jo įgaliotas asmuo.

6. Atsiskaitymų tvarką nustato Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, *Žin.*, 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

49 straipsnis. Krovinio siuntėjo ir gavėjo papildomi pavedimai

1. Krovinio siuntėjas (gavėjas), jeigu tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams, gali papildomai pavesti geležinkelio įmonei (vežėjui):

1) sulaikyti krovinį kelyje;

2) sulaikyti krovinio išdavimą;

3) galinėje geležinkelio stotyje išduoti krovinį kitam, negu važtaraštyje nurodytas gavėjas, asmeniui;

4) išduoti krovinį kitoje, negu numatyta važtaraštyje, geležinkelio stotyje;

5) grąžinti krovinį į pradinę geležinkelio stotį, jei krovins nesulaikytas ar neareštuotas.

2. Siuntėjas turi teisę atsiimti krovinį pradinėje geležinkelio stotyje, kol krovins nėra išsiųstas, apmokėjęs su tuo susijusias geležinkelio įmonės (vežėjo) išlaidas.

3. Krovinio siuntėjas praranda teisę duoti papildomus pavedimus geležinkelio įmonei (vežėjui), jeigu gavėjas priėmė važtaraštį ir krovinį.

4. Krovinio gavėjas gali duoti papildomus pavedimus, jei pagal vežimo sutartį jis privalo sumokėti vežimo išlaidas, taip pat jei važtaraštyje nurodyta, kad gavėjas turi teisę duoti papildomus pavedimus.

5. Jeigu gavėjas pavedė išduoti krovinį kitam asmeniui, tas asmuo neturi teisės pavesti atsiimti krovinį tretiesiems asmenims.

6. Krovinio siuntėjo ir gavėjo papildomi pavedimai negali sudaryti sąlygų krovinių siuntai padalyti.

50 straipsnis. Papildomų pavedimų pateikimo forma

Papildomi krovinio siuntėjo ar gavėjo pavedimai geležinkelio įmonei (vežėjui) turi būti pateikiami Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėse nustatyta tvarka. Papildomi pavedimai, pateikti kita forma, negu nustatyta Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėse, negalioja.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

51 straipsnis. Atsisakymas atlikti papildomus pavedimus

1. Geležinkelio įmonė (vežėjas) gali atsisakyti atlikti papildomus pavedimus, jei:

1) pavedimas pavėluotai pasiekia geležinkelio stotį, privalančią jį atlikti;

2) pavedimas prieštarauja geležinkelių transporto teisės aktams arba jį atliekant sutriktų normali geležinkelių transporto veikla;

3) pavedimas prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams;

4) krovinio vertė mažesnė už visas krovinio vežimo iki naujos galinės geležinkelio stoties išlaidas, išskyrus atvejus, kai krovinio siuntėjas arba gavėjas apmoka šias išlaidas ar garantuoja jų apmokėjimą;

5) dar neįvykdytas ir neatšauktas anksčiau gautas siuntėjo (gavėjo) papildomas pavedimas.

2. Jeigu geležinkelio įmonė (vežėjas) negali įvykdyti papildomų siuntėjo ar gavėjo pavedimų, ji apie tai praneša pavedimą davusiam asmeniui.

52 straipsnis. Kliūtys vežimo metu

1. Geležinkelio įmonė (vežėjas) apie kliūtis vežimo metu praneša krovinio siuntėjui arba gavėjui ir pareikalauja iš jų papildomų nurodymų.

2. Siuntėjas (gavėjas), gavęs pranešimą apie kliūtis vežimo metu ir jų priežastis, savo nurodymus dėl gavėjo ar galinės geležinkelio stoties keitimo privalo įrašyti į važtaraštį kartu su geležinkelio įmone (vežėju) arba įgalioti tai padaryti geležinkelio įmonę (vežėją).

3. Jeigu siuntėjas (gavėjas), gavęs pranešimą apie kliūtis vežimo metu, per geležinkelio įmonės (vežėjo) nurodytą terminą krovinį sulaikiusiai geležinkelio stočiai nepateikia nurodymų,

kuriuos galima atlikti, geležinkelio įmonė (vežėjas) krovinį veža tinkamiausiu maršrutu. Šiuo atveju geležinkelio įmonė (vežėjas) laikosi pristatymo terminų, atitinkančių faktišką vežimo kelią, ir turi teisę imti atlyginimą už faktišką vežimo kelią bei vagonų naudojimą.

4. Jeigu kliūtys atsirado dėl geležinkelio įmonės (vežėjo) kaltės, papildomos išlaidos, susijusios su krovinių pristatymu, tenka įmonei (vežėjui). Šiuo atveju geležinkelio įmonė (vežėjas) už vežimo termino praleidimą neatleidžiama nuo atsakomybės, numatytos šio Kodekso 59 straipsnyje.

5. Jei vežimo metu atsiradusi kliūtis pašalinama, kol negauti siuntėjo nurodymai, krovinys siunčiamas į galinę geležinkelio stotį ir apie tai pranešama krovinių siuntėjui.

53 straipsnis. Pranešimas apie krovinių pristatymą

Geležinkelio įmonė (vežėjas) Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklių arba geležinkelio įmonės (vežėjo) ir siuntėjo (gavėjo) sutartyje nustatyta tvarka privalo pranešti gavėjui apie jo vardu gautą krovinį. Krovinys laikomas pristatytu nuo pranešimo gavimo momento.

54 straipsnis. Krovinių išdavimas

1. Galinėje geležinkelio stotyje (paskirties punkte) geležinkelio įmonė (vežėjas) privalo gavėjui išduoti važtaraštį ir krovinį. Siuntėjas (gavėjas) sumoka nustatytą krovinių vežimo užmokestį bei užmokestį už geležinkelio įmonės (vežėjo) suteiktas kitas paslaugas prieš gaudamas važtaraštį ir krovinį, jeigu krovinių vežimo sutartis nenustato kitaip.

2. Gavėjas yra atsakingas už tai, kad geležinkelio įmonės (vežėjo) galinėje geležinkelio stotyje išduoti kroviniai įstatymų nustatytais atvejais būtų pristatyti tikrinti į tam įgaliotos valstybės institucijos nurodytą vietą per nustatytą laiką su nepažeistomis transporto priemonių plombomis ir išoriniais paviršiais, taip pat tvarkingomis krovimo vienetų plombomis ir (arba) identifikavimo ženklais.

3. Geležinkelio įmonė (vežėjas), galinėje geležinkelio stotyje (paskirties punkte) išduodama krovinį, privalo patikrinti krovinių svorį, kiekį (vienetų skaičių) ir būklę, jeigu:

1) krovinys atvežtas netvarkingu vagonu, taip pat vagonu su pažeistomis ar ne pradinės geležinkelio stoties plombomis;

2) krovinys atvežtas neplombuotais vagonais su matomais trūkumais, gedimo ar sužalojimo požymiais;

3) nesilaikyta greitai gendančių krovinių pristatymo terminų ar temperatūros režimo vagonuose refrižeratoriuose;

4) krovinį iškrovė geležinkelio įmonė (vežėjas).

4. Krovinių gavėjas šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais gali atsisakyti priimti krovinį, kol nebus patenkintas jo reikalavimas krovinį patikrinti.

5. Gavėjas krovinių gavimą patvirtina Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėse nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

6. Kroviniai išduodami Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklių nustatyta tvarka.

55 straipsnis. Padariniai, jeigu laiku neatsiimamas krovinys

1. Jeigu krovinių gavėjas, gavęs pranešimą apie krovinių pristatymą, laiku neatsiima krovinių, jis moka geležinkelio įmonės (vežėjo) nustatytą atlyginimą už krovinių saugojimą (laikymą) ir vagonų naudojimą Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklėse nustatyta tvarka.

2. Jeigu krovinių gavėjas per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie jo vardu gautą krovinį jo neatsiima ir neduoda pavedimų geležinkelio įmonei (vežėjui) ar nesudaro sutarties dėl krovinių saugojimo, geležinkelio įmonė (vežėjas) turi teisę gavėjo sąskaita iškrauti krovinį ir jį saugoti.

3. Jeigu krovinių gavėjo nerandama, geležinkelio įmonė (vežėjas) apie tai praneša siuntėjui. Per 10 darbo dienų negavusi atsakymo iš siuntėjo, geležinkelio įmonė (vežėjas) krovinį saugo Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklių nustatyta tvarka.

4. Krovinių iškrovimo tvarką ir saugojimo laiką nustato Krovinių vežimo geležinkelių transportu taisyklės.

5. Jeigu per krovinio saugojimo laiką kroviny s neatsiimamas, geležinkelio įmonė (vežėjas) turi teisę jį realizuoti Vyriausybės nustatyta tvarka. Gautas lėšas, atskaičius geležinkelio įmonei (vežėjui) priklausančią užmokestį, geležinkelio įmonė (vežėjas), krovinio siuntėjui (gavėjui) pareiškus pretenziją, perveda krovinio siuntėjui (gavėjui). Jeigu krovinio siuntėjas (gavėjas) pretenzijos nepareiškia, gautos lėšos, atskaičius geležinkelio įmonei (vežėjui) priklausančią užmokestį, pervedamos į valstybės biudžetą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

GELEŽINKELIO ĮMONĖS (VEŽĖJO), KELEIVIŲ, KROVINIŲ SIUNTĖJŲ IR GAVĖJŲ ATSAKOMYBĖ

56 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo), keleivių, krovinių siuntėjų ir gavėjų atsakomybės atsiradimo pagrindai

1. Geležinkelio įmonė (vežėjas), keleiviai, krovinių siuntėjai ir gavėjai atsako už keleivių ir bagažo, krovinių vežimo ir (ar) vežimų organizavimo sutarčių pažeidimą.
2. Geležinkelio įmonės (vežėjo), keleivių, krovinių siuntėjų ir gavėjų susitarimai dėl šiame Kodekse nustatytos atsakomybės tvarkos ir dydžio pakeitimo negalioja.

57 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo) atsakomybė už krovinio ar bagažo praradimą, trūkumą ar sužalojimą

Geležinkelio įmonė (vežėjas) visiškai atsako už priimto vežti krovinio ir bagažo praradimą, trūkumą ir sužalojimą nuo jų priėmimo vežti iki atidavimo gavėjui arba perdavimo nustatyta tvarka kitam jo įgaliotam asmeniui, jeigu neįrodo, kad krovinio ar bagažo praradimas, trūkumas ar sužalojimas kilo ne dėl jos kaltės.

58 straipsnis. Atvejai, kai geležinkelio įmonė (vežėjas) neatsako už krovinio ir bagažo praradimą, trūkumą ar sužalojimą

Geležinkelio įmonė (vežėjas) neatsako už krovinio praradimą, trūkumą ar sužalojimą, jeigu:

- 1) tai įvyko dėl krovinio siuntėjo (gavėjo) kaltės;
- 2) tai įvyko dėl natūralių vežamo krovinio ar bagažo savybių;
- 3) tai įvyko dėl taros ar įpakavimo trūkumų, kurių nebuvo galima pastebėti priimant krovinį ar bagažą vežti, jei nėra taros ar įpakavimo sužalojimo požymių;
- 4) krovinio ar bagažo trūkumas nevirsija šio Kodekso 44 straipsnio 2 dalyje numatytų nuostolių (natūralaus sumažėjimo), svarstyklių arba krovinio svėrimo tikslumo normų ir kroviny s ar bagažas atvežtas techniškai tvarkingu vagonu (konteineriu) su nepažeistomis siuntėjo plombomis;
- 5) kroviny s pateiktas gavėjui su nepažeistomis siuntėjo plombomis;
- 6) kroviny s atvežtas tvarkingais atviraisiais vagonais, jis nebuvo pakeliui perkrautas, nepažeistas apsauginis ženklavimas, kroviny s yra tvarkingai sutvirtintas;
- 7) kroviny s atvežtas lydimas siuntėjo ar gavėjo palydovo;
- 8) tai įvyko dėl nenugalimos jėgos.

59 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo) atsakomybės už krovinio ar bagažo praradimą, trūkumą ar sužalojimą dydis

1. Už žalą, padarytą vežant krovinį ar bagažą, geležinkelio įmonė (vežėjas) atsako:
 - 1) krovinį ar bagažą praradus arba esant jo trūkumui – prarasto arba trūkstamo krovinio ar bagažo vertės dydžiu;
 - 2) krovinį ar bagažą sužalojus – sumos, kuria sumažėjo jo vertė, dydžiu;
 - 3) praradus krovinį ar bagažą, kurio vertė nurodyta perduodant vežti, – nurodytosios krovinio ar bagažo vertės dydžiu. Jeigu geležinkelio įmonė (vežėjas) įrodo, kad tikroji krovinio ar bagažo vertė yra mažesnė už nurodytąją, – tikrosios jo vertės dydžiu.
2. Jeigu dėl sužalojimo, už kurį geležinkelio įmonė (vežėjas) atsako, krovinio ar bagažo kokybė pasikeitė tiek, kad jo nebegalima naudoti pagal tiesioginę paskirtį, krovinio ar bagažo gavėjas turi teisę jo atsisakyti ir pareikalauti atlyginti už krovinį ar bagažą kaip už prarastą.

3. Jeigu kroviny ar bagažas, už kurio praradimą ar trūkumą geležinkelio įmonė (vežėjas) sumokėjo atitinkamą atlyginimą, vėliau surandamas, geležinkelio įmonės (vežėjo) apie tokį suradimą informuotas gavėjas (siuntėjas) per vienus metus turi teisę pareikalauti, kad tas kroviny ar bagažas būtų jam išduotas. Šiuo atveju jis turi grąžinti geležinkelio įmonei (vežėjui) atlyginimą, gautą už prarastą ar trūkstamą krovinį, tačiau turi teisę išreikalauti iš geležinkelio įmonės (vežėjo) prarasto ar trūkstamo krovinio vertės dydžio nuostolius, padarytus jam dėl pavėluoto krovinio ar bagažo pristatymo.

60 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo) atsakomybė už vežimo termino praleidimą

1. Geležinkelio įmonė (vežėjas) atsako už krovinio ar bagažo vežimo termino, nustatyto vežimo sutartyje, praleidimą, jeigu neįrodo, kad terminas praleistas ne dėl jos kaltės.

2. Geležinkelio įmonė (vežėjas), pavėluotai pristčiusi krovinį ar bagažą, atlygina padarytus nuostolius.

61 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo) atsakomybė už prarastus ar sužalotus krovinio siuntėjo (gavėjo) riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą

1. Geležinkelio įmonė (vežėjas), praradusi krovinio siuntėjo (gavėjo) riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą, šio siuntėjo (gavėjo) reikalavimu privalo perduoti jo nuosavybėn savo riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą. Jeigu tokių riedmenų, konteinerių ar specialiosios krovinių tvirtinimo įrangos geležinkelio įmonė (vežėjas) neturi, ji krovinio siuntėjui (gavėjui) atlygina prarastų riedmenų, konteinerių ar specialiosios krovinių tvirtinimo įrangos vertės dydžio nuostolius, jei šalys nesusitaria kitaip.

2. Geležinkelio įmonė (vežėjas), sugadinusi krovinio siuntėjo (gavėjo) riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą, turi juos suremontuoti.

3. Geležinkelio įmonės (vežėjo) sugadintus riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą gali susiremontuoti krovinio siuntėjas (gavėjas). Šiuo atveju geležinkelio įmonė (vežėjas) krovinio siuntėjui (gavėjui) atlygina remonto išlaidas.

62 straipsnis. Geležinkelio įmonės (vežėjo) atsakomybė už riedmenų, konteinerių ir specialiosios įrangos kroviniams tvirtinti nepateikimą

Geležinkelio įmonė (vežėjas), dėl savo kaltės krovinio vežimo arba vežimo organizavimo sutartyje nustatytu laiku krovinio siuntėjui nepateikusi riedmenų, konteinerių ir specialiosios įrangos kroviniams tvirtinti, atsako krovinio vežimo arba vežimo organizavimo sutartyje nustatyta tvarka. Tai neatleidžia geležinkelio įmonės (vežėjo) nuo pareigos pateikti riedmenis, konteinerius ir specialiąją įrangą kroviniams tvirtinti, jei šalys nesusitaria kitaip.

63 straipsnis. Keleivių, krovinių siuntėjų ir gavėjų atsakomybė

Keleiviai, krovinių siuntėjai ir gavėjai Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka privalo atlyginti žalą, padarytą dėl jų kaltės geležinkelio įmonei (vežėjui) arba kitiems fiziniams ar juridiniams asmenims.

64 straipsnis. Keleivių, krovinių siuntėjų (gavėjų) atsakomybė už netikslų, klaidingų, taip pat ne visų reikalingų duomenų pateikimą vežimo dokumentuose

Keleiviai, krovinių siuntėjai (gavėjai), vežimo dokumentuose pateikę netikslius, klaidingus, taip pat ne visus reikalingus duomenis, atlygina geležinkelio įmonei (vežėjui) dėl to atsiradusius nuostolius.

65 straipsnis. Krovinių siuntėjų (gavėjų) atsakomybė už prarastus ar sugadintus geležinkelio įmonės (vežėjo) riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą

1. Krovinių siuntėjai (gavėjai), praradę geležinkelio įmonės (vežėjo) riedmenis, konteinerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą, atlygina geležinkelio įmonei (vežėjui) prarastų riedmenų, konteinerių ar specialiosios krovinių tvirtinimo įrangos vertės dydžio nuostolius, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

2. Krovinių siuntėjai (gavėjai), sugadinę geležinkelio įmonės (vežėjo) riedmenis, kontenerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą, turi juos suremontuoti.

3. Krovinių siuntėjų (gavėjų) sužalotus riedmenis, kontenerius ar specialiąją krovinių tvirtinimo įrangą gali susiremontuoti ir geležinkelio įmonė (vežėjas). Šiuo atveju siuntėjas (gavėjas) geležinkelio įmonei (vežėjui) atlygina remonto išlaidas.

66 straipsnis. Krovinių siuntėjų (gavėjų) atsakomybė, jeigu už vežimą, naudojimąsi geležinkelio įmonės (vežėjo) riedmenimis, konteneriais ar specialiąja įranga atsiskaito ne laiku

Krovinių siuntėjai (gavėjai), per nustatytą laiką neatsiskaitę už vežimą ir su tuo susijusias paslaugas, naudojimąsi geležinkelių riedmenimis, konteneriais ar specialiąja įranga, moka geležinkelio įmonei (vežėjui) krovinių vežimo ir (ar) vežimų organizavimo sutartyje nustatyto dydžio delspinigius. Delspinigiai skaičiuojami nuo laiku nesumokėtos sumos už kiekvieną uždelstą dieną.

67 straipsnis. Pretenzijos ir ieškiniai dėl vežimo

1. Ieškiniai dėl reikalavimų, kylančių iš vežimo sutarties, pareiškami teismui, jeigu šalių sutartys nenustato kitaip. Ieškovas iki ieškinio pareiškimo gali pateikti pretenziją geležinkelio įmonei (vežėjui). Pretenzija turi būti išnagrinėta per 3 mėnesius nuo jos pateikimo geležinkelio įmonei (vežėjui) dienos.

2. Ieškiniai dėl reikalavimų, atsirandančių iš vežimo sutarties, gali būti pareiškami per vienus metus nuo dienos, kurią ieškovas sužinojo ar turėjo sužinoti apie savo teisių pažeidimą. Pretenzijos pareiškimas pratęsia ieškinio senaties terminą 3 mėnesiams.

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1991 m. liepos 29 d. Tarybos direktyva 91/440/EEB dėl Bendrijos geležinkelių plėtros (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 7 skyrius, 1 tomas, p. 341) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/58/EB (OL 2007 L 315, p. 44).

2. 1995 m. birželio 19 d. Tarybos direktyva 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 7 skyrius, 2 tomas, p. 258) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/49/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 7 skyrius, 8 tomas, p. 227).

3. 2001 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/14/EB dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo, mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ir saugos sertifikavimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 7 skyrius, 5 tomas, p. 404) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/58/EB (OL 2007 L 315, p. 44).

4. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/49/EB dėl saugos Bendrijos geležinkeliuose ir iš dalies pakeičianti Tarybos direktyvą 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo bei Direktyvą 2001/14/EB dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo, mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ir saugos sertifikavimo (Saugos geležinkeliuose direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 7 skyrius, 8 tomas, p. 227) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/110/EB (OL 2008 L 345, p. 62).

5. 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinant Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (OL 2007 L 315, p. 1).

6. 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (OL 2007 L 315, p. 14).

TAR pastaba. Vežant keleivius vietinio susisiekimo maršrutais, Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 8 straipsnio 2 ir 3 dalių, 13, 21, 22, 23, 24 straipsnių nuostatos netaikomos iki 2019 m. gruodžio 3 d. Teikiant keleivių vežimo geležinkelių transportu tarptautiniais maršrutais paslaugas, kai didelė dalis šių paslaugų, įskaitant bent vieną sustojimą geležinkelio stotyje pagal tvarkaraštį, suteikiama už Europos Sąjungos valstybės narės ribų, Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 nuostatos netaikomos iki 2019 m. gruodžio 3 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1622](#), 2015-04-16, paskelbta TAR 2015-04-30, i. k. 2015-06523

7. 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 913/2010 dėl konkurencingo krovinių vežimo Europos geležinkeliais tinklo (OL 2010 L 276, p. 22) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1316/2013 (OL 2013 L 348, p. 129).

Papildyta punktu:

Nr. [XII-1604](#), 2015-04-09, paskelbta TAR 2015-04-15, i. k. 2015-05813

8. 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/34/ES, kuria sukurama bendra Europos geležinkelių erdvė (OL 2012 L 343, p. 32).

Papildyta punktu:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

9. 2015 m. liepos 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2015/1100 dėl valstybių narių pareigų teikti geležinkelių rinkos stebėjimo ataskaitas (OL 2015 L 181, p. 1).

Papildyta punktu:

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

Priedo pakeitimai:

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)
Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-653](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2672](#) (2006-06-28)

GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR TAIKymo ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO, GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 19, 28, 30, 48 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI KODEKSO PAPILDYMO 30(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1595](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5703](#) (2011-10-08)

GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 1, 3, 4, 7, 11, 12, 13, 16, 23, 24, 25, 29, 33 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO, KODEKSO PAPILDYMO 4(1), 25(1), 33(1) STRAIPSNIAIS IR 8, 27 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 18 straipsnyje išdėstytas Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 33¹ straipsnis galioja iki 2014 m. gruodžio 3 d.

Vežant keleivius vietinio susisiekimo maršrutais, Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 8 straipsnio 2 ir 3 dalių, 13, 21, 22, 23, 24 straipsnių nuostatos yra taikomos nuo 2014 m. gruodžio 3 d.

Teikiant keleivių vežimo geležinkelių transportu tarptautiniais maršrutais paslaugas, kai didelė dalis šių paslaugų, įskaitant bent vieną sustojimą geležinkelio stotyje pagal tvarkaraštį, suteikiama už Europos Sąjungos valstybės narės ribų, Reglamentas (EB) Nr. 1371/2007 taikomas nuo 2014 m. gruodžio 3 d.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1596](#), 2011-09-22, Žin., 2011, Nr. [121-5704](#) (2011-10-08)

GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR TAIKymo ĮSTATYMO 2 IR 4 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-235](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2242](#) (2013-05-07)

GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 3, 7, 10, 11, 13, 16, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, 6, 30, 30(1) STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS IR KODEKSO PAPILDYMO 10(1), 23(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 20 straipsnį, įsigalioja 2013 m. liepos 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-236](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2243](#) (2013-05-07)

GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR TAIKymo ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO 4(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. liepos 1 d.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-236](#), 2013-04-18, Žin., 2013, Nr. [46-2243](#) (2013-05-07), i. k. 1131010ISTA0XII-236

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir taikymo įstatymo 4 straipsnio pakeitimo ir papildymo 4-1 straipsniu įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1555](#), 2015-03-19, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04088

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 10-1 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1604](#), 2015-04-09, paskelbta TAR 2015-04-15, i. k. 2015-05813

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 29 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1622](#), 2015-04-16, paskelbta TAR 2015-04-30, i. k. 2015-06523

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 1, 3, 4, 7, 11, 12, 13, 16, 23, 24, 25, 29, 33 straipsnių, priedo pakeitimo ir papildymo, Kodekso papildymo 4-1, 25-1, 33-1 straipsniais ir 8, 27 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo Nr. XI-1595 20 straipsnio pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1623](#), 2015-04-16, paskelbta TAR 2015-04-30, i. k. 2015-06524

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso papildymo 33-1 straipsniu įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1725](#), 2015-05-19, paskelbta TAR 2015-05-28, i. k. 2015-08225

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 10, 10-1, 11, 19, 21, 22, 23-1, 31, 37, 50 ir 54 straipsnių pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2363](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-06-02, i. k. 2016-14733

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 23 ir 23-1 straipsnių pakeitimo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2488](#), 2016-06-23, paskelbta TAR 2016-07-04, i. k. 2016-18458

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 4, 4-1, 7, 11, 14, 23, 24, 25, 28, 29 straipsnių, priedo pakeitimo ir Kodekso papildymo 6-1, 7-1 straipsniais, ketvirtuoju-1 skirsniu įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-268](#), 2017-03-30, paskelbta TAR 2017-04-07, i. k. 2017-05922

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir taikymo įstatymo Nr. IX-2152 4 straipsnio pakeitimo įstatymas

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-588](#), 2017-06-30, paskelbta TAR 2017-07-11, i. k. 2017-11957

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 7, 10, 11, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymas

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-833](#), 2017-12-05, paskelbta TAR 2017-12-13, i. k. 2017-20053

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 13 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymas

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1857](#), 2018-12-20, paskelbta TAR 2019-01-03, i. k. 2019-00093

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 10-1, 12 ir 34 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 12-1 straipsniu įstatymas

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1858](#), 2018-12-20, paskelbta TAR 2019-01-08, i. k. 2019-00218

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 3, 4-1, 5, 6-1, 7, 7-1, 9, 10, 14, 23, 23-1, 24, 25, 26, 28, 29, 30-1, 30-2, 30-3, 30-4, 33 straipsnių ir priedo pakeitimo, Kodekso papildymo 24-1, 24-2, 24-3, 24-4, 25-1, 25-2, 29-1, 29-2, 29-3, 29-4, 29-5, 29-6, 29-7 ir 29-8 straipsniais įstatymas